

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HOMM

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

DESSA DAGAR kan vårt folk sira tvåhundra femtioårsminnet af tåget öfver Bält och freden i Roskilde, väl den händelserikaste månad i Sveriges historia.

Slag i slag följa de stora händelserna

hvarandra. Den 30 januari går Karl X Gustaf öfver lilla Bält, mellan den 6 och 12 februari sker öfvergången öfver Stora Bält och den 26 i samma månad ingås den till sina följder märkligaste af alla freder i vår historia, freden i Roskilde. Låtom oss följa den lilla svenska hären under detta världsberömda tåg.

Natten till den 23 januari rekognoscerades Lilla Bält upprepade gånger, hvarvid man fann, att om kölden fortfore ännu några dagar, en öfvergång skulle kunna företagas. Men redan den 25 hade vädret slagit om, och Bältet gick helt öppet. Några dagar därefter skedde emellertid ett nytt omslag i väderleken, så att en postering, som blifvit utsatt att timme efter timme iakttaga och undersöka isförhållandena, nu kunde rapportera, att isen bar ända öfver till Fyen.

Karl Gustaf Wrangel föreslog konungen, att öfvergången skulle äga rum öfver ön Brandsö. Så snart Karl Gustaf själf hunnit anlända till platsen, steg han ofördröjligen till häst och red med Wrangel och en mindre styrka kavalleri öfver isen till Brandsö, hvarifrån 600 ryttare sändes för att undersöka isen mellan ofvannämnda ö och Fyen. Snart meddelades emellertid, att isen utanför Iversnäs udde i följd af strömdraget var tämligen svag, samt att fienden stod uppställd vid Iversnäs i full slagordning. Danskarna hade förstärkt sin ställning genom befästringsarbeten och låtit med hjälp af uppbådade bönder hugga upp vakar i isen framför ställningen.

Då Karl Gustaf fann ett angrepp på denna ställning allt för äfventyrligt, afsände han Erik Dahlberg för att under natten rekognoscera Middelfartssundet. Dahlberg tog med sig en löjtnant och fyra ryttare, red öfver isen till Fyen, slog en fientlig strandvakt och tog tre fångar samt var i dagningen åter tillbaka, efter att under den iskalla natten hafva ridande tillryggalagt tio mil. Emellertid hade under samma natt kölden allt mer tilltagit, hvarför Karl Gustaf för tids vinnande nu ansåg sig kunna våga ett anfall mot trakten af Iversnäs.

Då det hade inrapporterats, att en ända till två alnar bred råk förefanns på ett ställe, lät konungen en del af infanteriet medföra bjälkar och bräder för att användas vid passerandet af densamma. Hela kavalleriet fick order att

marschera ut till Brandsö, och när solen gick upp påföljande dag, den 30 januari, stod hela svenska armén färdig att företaga ett i alla tiders krigshistoria allenastående företag.

Karl Gustaf lät, innan framryckningen fortsattes, ordna sin här i full slagordning. Den räknade 9,000 ryttare och 3,000 man lotfolk. På andra stranden kunde man iakttaga, huru den danska hären likaledes stod uppställd, färdig till strid. Sedan Karl Gustaf ännu en gång låtit pröfva isens hållbarhet, gaf han order till framryckning. Främst utgick från Brandsö ett avantgarde, därefter följde rytteriets hufvudstyrka, delad i två kolonner, af hvilka den vänstra fördes af konungen själf. Ryttarna fingo order att sitta af och ledde i gles formering sina hästar öfver den del af isen, som var svagast, nämligen öfver själfva hafsströmmen.

Den första stora frågan gällde, om isen skulle bära truppmassorna. Man hade visserligen på sina ställen sökt förstärka densamma genom utläggandet af halm, som sedermera öfverösts med vatten, men den var dock så svag, att den gick i vågor under de framtågande truperna.

Wrangels kolonn råkade först i strid och hade till en början framgång, men plötsligt brast isen under två skvadroner. Då svenskarna sågo sina kamrater försvinna i djupet, stannade de för ett ögonblick, och ställningen blef för en stund brydsam nog, men i rätta ögonblicket

TÅGET ÖFVER LILLA BÄLT DEN 30 JAN. 1658. EFTER SAMTIDA KOPPARSTICK AF ERIK DAHLBERG.

ankom konungen med sin kolonn och gick till anfall. Inom kort var den danska hären i grundslagen. Segern hade vunnits uteslutande af det svenska rytteriet. Infanteriet och artilleriet befunno sig ännu på en half mils afstand från den plats, där striden ägde rum.

En stor mängd fångar föllo i svenskarnes händer, och endast ett par hundra man lyckades rädda sig öfver på isen till Själland. Hela Fyen låg nu öppet för svenskarna. Men med dess intagande var dock föga vunnet, om man icke äfven lyckades öfvergå Stora Bält och på Själland kunde komma danskarna in på lifvet.

Redan den 30 på kvällen afsände konungen Dahlberg för att undersöka, om isen bar, först öfver till Langeland och sedan därifrån öfver Stora Bält till Låland. Dahlberg fick med sig 80 ryttare. Med hälften utförde han den farligaste delen af sitt uppdrag. Han tog tillfångna några danska bönder, med hvilka han sedan red i "sluten tropp i fullt traf tillbaka och mätte allestädes, isynnerhet hvarest strömmen var starkast, isens tjocklek."

Den 4 februari kl. 9 på aftonen inträdde Dahlberg i konungens kvarter i Dalhems kloster vid Odense,

och kunde där för sin konung och krigsherre anmäla, att isen mellan Langeland och Låland var fullt säker.

Det var då, som Karl Gustaf utropade de historiska orden: "Nu, bror Fredrik, skola vi talas vid på god svenska!" Han satte sig genast i sin släde och for till Viborg, för att tillsammans med Wrangel öfverlägga om denna nya marsch öfver hafvet, detta nya djärfva krigsföretag, som i farlighet och storslagenhet

skulle fördunkla allt, hvad han själf tidigare hade utfört. Klockan två på natten anlände konungen och Dahlberg till Viborg. Så snart Karl Gustaf anländt till staden, lät han väcka Wrangel och Korfütz Ulfeld för att med dem rådgöra om öfvermarschen till Själland. Dahlberg fick närvara vid öfverläggningen, och han har i sin dagbok nedskrifvit, hvad som tilldrog sig denna minnesvärda natt. Han blef själf illa ansatt af de båda i sin sömn upp-

väckta stormännen. Dahlberg skriver: Här "hade jag en svår och mycket farlig natt, ja så svår som jag någonsin tillföre utstått hade."

Påföljande morgon afrådade riksamiralen på nytt från företaget och vände sig vredgad till Dahlberg med orden: "I skolen få skam. I bringen konungen om spira och krona." "Men jag svarade", säger Dahlberg, "med friskt mod och godtsamvete, att hvad jag hade lofvat ville jag med Guds hjälp hålla." Det var sålunda endast genom att sätta sitt hufvud som insats och genom att trotsa sin mäktigaste förman, som han lyckades förmå konungen att taga det djärfva steget. Beslutet om öfvergången af Stora Bält var sålunda fattadt.

Über den getroffenen Frieden. Zwischen den Nordischen gekrönten Löwen den 17 februarij Anno 1658. Durch vieler Herzen Wunsch versichert Friede durch den Nordischen Begriff und aller Waffen Heer stieß die so diese Zwen vom Norden wolsten sehen. Im Feuer unter sich verzeht, zu Grunde gehen! Der andern Gruben gräbt fält offnen als selbst daran. Der Löwen Friede wird nun manchem schrecklich sein.

Über den getroffenen Frieden. Zwischen den Nordischen gekrönten Löwen den 17 februarij Anno 1658. Durch vieler Herzen Wunsch versichert Friede durch den Nordischen Begriff und aller Waffen Heer stieß die so diese Zwen vom Norden wolsten sehen. Im Feuer unter sich verzeht, zu Grunde gehen! Der andern Gruben gräbt fält offnen als selbst daran. Der Löwen Friede wird nun manchem schrecklich sein.

SAMTIDA ALLEGORISK FRAMSTÄLLNING AF FREDEN I ROSKILDE FEBR. 1658.

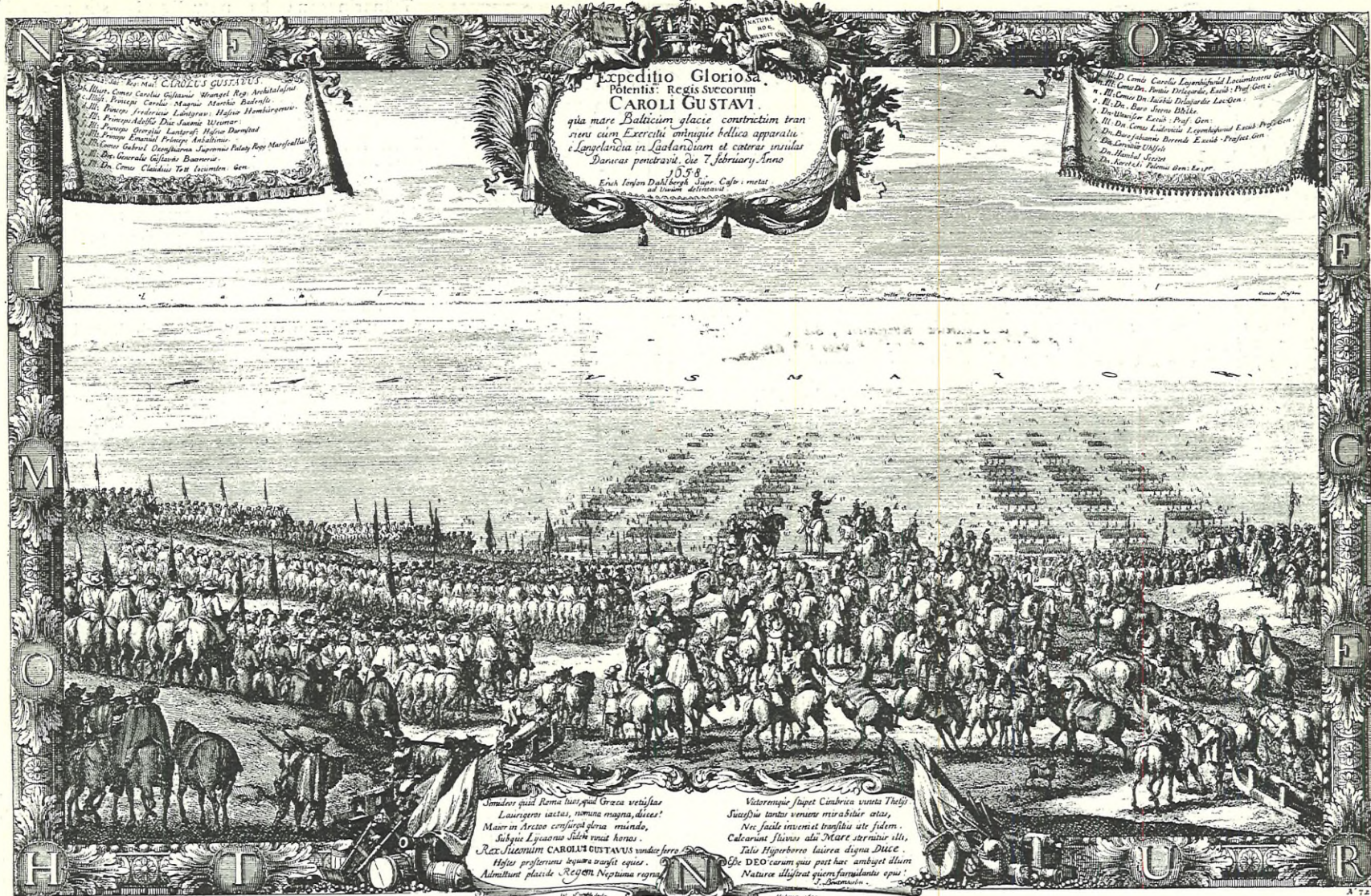
När ni härnäst köper skodon begär då att få se

Profva dem och öfvertyga Eder att de göra skäl för namnet "Damernas favorit".

VICTORIA-kängor säljas i finare skoaffärer öfverallt — i alla moderna färger och skinnsorter, till populära priser och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

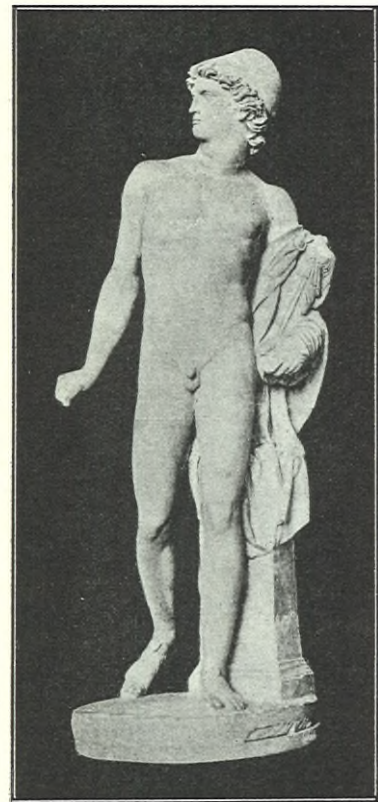

TÅGET ÖFVER STORA BÄLT DEN 6 FEBRUARI 1658.

EFTER SAMTIDA KOPPARSTICK AF ERIK DAHLBERG.

Medan februarimörkret följande dag ännu hvilade öfver de frusna Bälterna bröt Karl Gustaf upp från sitt kvarter i Nyborg och tog öfver isen vägen till Langeland. Till morgonen därpå fingo trupperna order att vara samlade vid den låländska färjegården.

Med tjugufyra skvadroner rytteri anträdde nu Karl Gustaf härifrån marschen. Det längsta och farligaste vägstycket — fem fjärdingsväg öfver isen — låg framför honom och hans rytteri. Men det mod och det dödsförakt, som hans män ådagalade, då de i den ännu rådande vinternattens mörker redo ned på isen, där hästarna "öfver hasleden sjönko ned i den af trampet upplösta isskorpan", under det att "minnet af de genom isen plötsligt försvunna skvadronerna vid Ivernäs stod klart för hvar man," har för alla tider gjort tåget öfver Bält till en af världshistoriens mest sagolika bragder, jämförlig endast med Hannibals och Napoleons tåg öfver Alpernas isfält.

SERGELS DIOMEDES.

Vid Grimsted gård skedde landstigningen på Låland. De befästade städerna Naksov och Nyköping gifvo sig, och den 11 februari satte Karl Gustaf foten på Själlands jord.

Det stora företaget var bringadt till ända. Med Erik Dahlbergs hjälp hade konungen utfört detta evigt minnesvärda tåg öfver det frusna hafvet, hvaraf följde denna märkliga rad underhandlingar, som slutligen utmynnade i freden i Roskilde, hvaregenom Sverige fick sin naturliga afrundning i sina hafsomflutna gränser.

OSVALD KUYLENTIERNÄR.

Sveriges hufvudstad saknar ännu ett minnesmärke öfver den hugstore konungen, men planer på att i hufvudstaden resa honom en staty ha dock länge funnits och dessa hafva i u tagit en allt fastare form. Den år 1906 bildade Karl X Gustafs-föreningen har för ändamålet tillsatt ett förvaltningsutskott med öfverståthållaren R. Dickson som ordförande och universitetskanslären greve F. C:son Wachtmeister som vice ordförande. Upprop till insamling är utfärdadt och man har all anledning antaga, att pietetskänslan för det stora konungaminnet inom en ej aflägsen framtid skall ha låtit statyn bli verklighet.

Ett annat ganska anslående förslag till minnesmärke öfver Karl X Gustaf har uppgjorts af författaren till ofvanstående artikel. Förslagsställaren tänker sig detsamma i form af en triumfbåge, upprest någonstädes på Djurgårdens närmast staden belägna del. Triumfbågen prydes med en relief i brons, framställande det historiska ögonblicket, då Karl X Gustafs springare slår sina broddade hofvar i Bälternas is. Framför honom står, till fots, med ispiken i ena handen och pekande med den andra ut mot de snötäckta vidderna, vägvisaren vid det vågsamma tåget, Erik Dahlberg.

Triumfbågen tänkes vidare prydd af tvänne bronsstoder, i mer än naturlig storlek, en på vardera sidan om själfva portalen. Den ena utgöres af en reproduktion af ett af Sergels yppersta verk, hans Diomedes, denna stod som för lord Talbots räkning utfördes i Rom och fördes till England, där den, trots ifriga efterspaningar ännu för några år sedan icke kunnat igenfinnas, men af hvilken vi äga ett gipsexemplar Konstakademien och en proportionsmodell i bränd lera i Nationalmuseum.

Den andra bronsstoden är en segergudinna, en svensk Nike Samotrake. Hennes lemmar ha samma styrka och skönhet, hennes steg samma rytm, hennes vingar stå höjda till flykt, liksom den grekiska förebildens, men hon bär en asynjas drag, en nordisk kvinnas hufvud.

En sådan bild anser förslagsställaren vore ett lämpligt mål för en täfling mellan våra dagars yppersta svenska bildkonstnärer.

NIKE SAMOTRAKE.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem.

Nu är tid att prenumerera.

KVINNAN SOM arbetar har naturligtvis funnits i alla tider, förmodligen ännu längre än kvinnan, som icke arbetar, eftersom denna senare är ett resultat af den gradvisa utfällningen af en öfverklass ur det från början ograderade folkelementet. Då man i alla fall först under de senaste decennierna börjat tala om och skriva öfver "den arbetande kvinnan", så är ju detta därför, att man inskränkt detta uttryck till att omfatta endast den utom hemmet och ä ven på andra områden än hemmets verkande kvinnan, den löntagande och den själfständigt arbetande kvinnan i korthet tydt. Och hon är ju i stort sedt en ny företeelse inom samhället. Det är kanske därför, det är så mycket gny om henne. Dock, så ny är hon icke att hon icke hunnit bli en väsentlig faktor i det offentliga arbetslivet och lämna arbetsinsatser, som måste räknas med. Det är icke artikel författarens mening att söka mäta upp desamma i siffror, det må vara sagdt så godt först som sist. Statistik är en förträfflig sak, och det vore önskvärdt att vi hade en mycket fullständig sådan öfver den arbetande kvinnoarmén och dess uppdelning samt de villkor under hvilka den arbetar. Siffror tala förträffligt, skrika ibl. nd, och här är en del, som skulle skrikas om. Men här äro lyckligtvis kompetenta personer och institutioner, som tagit upp detta arbete, som är mödosamt och tidskrävande, och det finns intet skäl att fuska i deras fack. Medan vi vänta på resultatet, må det dock tillåtas mig att med några mer eller mindre godtyckligt valda typer af olika truppslag i den stora armén lämna ett obetydligt bidrag till kännedomen om kvinnan som arbetar.

I.

Tjänarinnan.

FÖR NÅGON TID sedan diskuterades den s. k. tjänarinnefrågan på ett möte i Stockholm, och med denna artikel i tankarna var jag där. Bredvid mig hade jag en representant för den omdiskuterade kasten, en medelålders kvinna med händer röda, grofva och valkiga af ett hårdt arbete, och ryggen en smula böjd af mödor. Ansiktet hade djupa fåror, en massa rynkor af kroniskt missnöje kring en mun, van att bita kring sig med ord. Ögonen sprutade gnistor af harm, blefvo riktigt hemska ibland, då något sades, som icke föll i smaken, hela fysionomin, nej hela varelsen skälfdde af lidelsefullt intresse för hvarje ord, som yttrades till tjänarinnornas försvar eller klander, för hvarje förslag som framlades till bättre ordning i förhållandet mellan husbondefolk och tjänare. Hon föreföll som en inkarnation af förtrytelsen, som om hennes förmodligen långa erfarenhet som tjänarinna blott gifvit henne materiel till ett stort bål af fanatiskt hat mot — ja just mot att tjäna, att lyda, att foga sig, att vara underklass med öfverklassens vanor och privilegier ständigt för ögonen. Säkerligen är hon i mycket en typ för dem af våra tjänarinnor, som lyckats snappa upp några fraser ur hatets nya evangelium, och som mera på känslö än kunskapsväg tillägnat sig de idéer, som besjåla deras manliga anhöriga, deras bekanta och beundrare.

Jag kommer ihåg en annan typ af tjänarinna, ett slags underlig anomal, öfver hvilken jag aldrig upphör att förvånas. Hon är också medelålders och har en tämligen kräfvande plats i en familj på landet. Hon tjänar onekligen med fröjd och icke med suckan, som det heter, och ber man henne gå en mil, så springer hon två. Hennes dagsverke börjar enligt hennes eget val ett par timmar innan någon annan människa tänkt på att stiga upp, och kan hon, sedan hushållet för öfrigt lagt sig, få lista sig till att använda natten till att skura ett golf, är hennes glädje obeskriplig. Jag fann henne en gång djupt insomnad öfver skurbaljan midt i mörkaste natten. Att bära tunga bördor, att vandra långa vägar, att neka sig allting, att ha händerna fulla af arbete för andra, att låta sig befallas och tacka till efteråt, det är hennes lust, och det har aldrig fallit henne in att hennes lott kunde vara någon annan. Hon är den rätta slafvtypen — en anomal, lyckligtvis.

Dessa båda ytterlighetstyper sammanknytas af en oändlig kedja af varianter, men vi måste lämna dem åsido för att kasta en flyktig blick på tjänarinnefrågans historia och läge och våga en annan in i dess framtid.

Att tjäna i andras hem, under andra kvinnor, var väl kvinnans äldsta och närmast till hands liggande förvärfsgren, en naturlig öfvergång från sysslandet i det egna hemmet. Det kanske icke förr var så mycket lustigare än nu att tjäna, men det fanns just inga andra utvägar till själfförvärf. Så kom den nya tiden. För den unga kvinnans af folket arbetskraft gräfdes nya fåror, som ledde bort en icke ringa del af densamma, och resultatet visade sig i minskad tillgång på godt tjänarinnematerial. Det gamla patriarkaliska förhållandet mellan husbondefolk och tjänare fick sin första stöt.

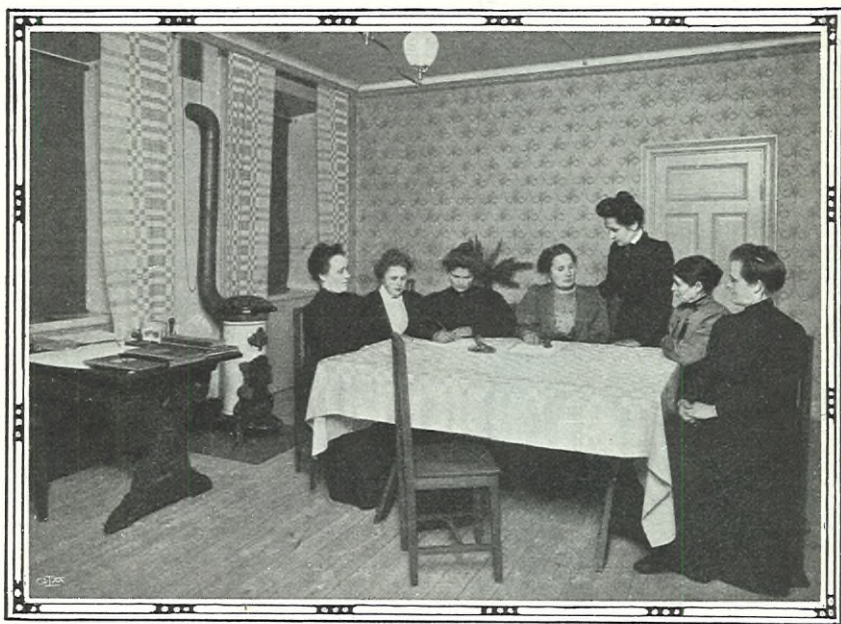
Om man får tro gamla förordningar ända sen kung Göstas tid och längre, utfärdade för att reglera förhållandet mellan husbönder och tjänare och stäfja öfvergrepp från endera parten, har det århundraden igenom funnits en tjänarinnefråga. I så fall är den åtminstone nu bragt till sin spets. Förhållandena ha blifvit värre och värre, och nu äro de olidliga. Lönerna ha på tio år fördubblats. Genomsnittslönen är nu i Stockholm för en ensamjungfru 20 kr. i mån., för en husjungfru 15—18, för en kokerska 25 till 30. Det är icke detta, som är olidligt, men det att tillståndet icke förbättrats det ringaste därigenom. Ty om det finns något, som kan jämföras med husmödrarnas missnöje med sina tjänarinnor, så är det i så fall endast tjänarinnornas med fruarna. Det är strid å bane mellan arbetsgivare och arbetare. Striden rör sig icke om så stora samlade ekonomiska värden som andra arbetstvister, men medför i stället en daglig friktion, som nöter på bägge parter nas humör.

Tjänarinnorna ha naturligtvis sin speciella synpunkt på frågan, en synpunkt, som i denna tidning antagligen minst framkommit, när ämnet debatterats. Det var för att få en uppfattning af deras ståndpunkt jag uppsökte Tjänarinneföreningens här i Stockholm ordförande, fröken Elisabeth Andersson. Jag kom en förmiddag in i Tjänarinneföreningens lokal, härden för den bland matmödrarna i allmänhet så fruktade och hatade fackliga sammanslutningen bland stockholmsjungfrurna, och presenterade mig för rörelsens ledarinna, ordföranden själf, en kvinna upp i de trettio, hvars utseende först och närmast talade om anspråkslöshet och mildhet, till dess man hörde henne tala och kom i kontakt med en energisk, viljeseg och själfständig ande.

Hufvudstupa in i tjänarinnefrågan. Först fastslog vi med den för personer, som själfva syssla med allt annat än hushållsgöromål, betecknande beredvilligheten och emfasen, att kvinnans rätta plats är i hemmet, och att sådana sysslor som en tjänarinna har att uträtta borde vara mycket lämpligare, hälsosammare och behagligare än de, hvilka bjudas på fabriker och i affärer. Därtill kommer att hennes samtliga löneförmåner måste beräknas till 60—75 kr. i månaden. Och likväl konstaterade fröken Andersson en allmän och stigande motvilja för yrket. Hon förklarade att det att ta tjänst i familj för det stora flertalet blott är en nödfallsåtgärd, och att de flesta så fort lägenhet yppar sig ta plats på hotell, sjukhus och andra inrättningar, som dag för dag ta mera folk, eller söka sig öfver till andra yrken. De kanske vid bytet få mindre betaldt och mera arbete, men de fritider de ha, behöfva de icke be om. Det tycks vara därpå det hänger. Jungfrun vill gå på ett nöje, frun vill också, jungfrun är bortbjuden, då frun vill ha främmande, genast kännes tvånget, och fabriksflickans, syflickans, bodfrökens mera fria lif börjar hägra för inbillningen.

En annan sak, som tjänarinnorna ange som skäl för att de söka sig från yrket, är att matmödrarna själfva som regel icke skulle förstå sin sak. En annan arbetsgivare måste ju själf praktisera långt och länge i ett yrke, innan han kan anförtros en chefsplats, och likadant borde det vara med matmödrarna, de skulle då lättare kunna sätta sig i respekt. Hemarbetet borde också bedrivas mera metodiskt för att bli mindre tungt, tröttande och otillfredsställande.

Men om matmödrarna behöfva utbildning — jag citerar alltjämt samma sagesman — be-

STYRELSESAMMANTRÄDE PÅ TJÄNARINNEFÖRENINGENS LOKAL I STOCKHOLM.

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfymeri Louise, Stockholm.

höfva tjänarinnorna det icke mindre. Fackutbildning i yrket, mera bildning i allmänhet, mera plit på sig, är hvad våra tjänarinnor behöfva och det är hvad som kommer att höja kårens ställning. Det är insikten om detta, som väckt tanken inom tjänarinnornas egna led på inrättande af en fackskola.

Efter de upplysningar som jag fått om motviljan för yrket, var det naturligt att jag frågade, om det var stor tillgång på arbete, och svaret blef att det är godt om arbete och ondt om folk, i hvarje fall dugligt folk. På höstarna är det vanligen mera tillgång på arbetskraft, därför att alla, som haft plats på båtar, sommarhotell och dylikt, komma in till staden, liksom strömmen från landsorten då sväller ut; våarna är det alltid svårare att få folk. Och den lilla elittrupp af äldre goda tjänarinnor som finns, den motsvarar icke på långt när efterfrågan på sådana. Ej heller blir den förstärkt af nya krafter, det yngre materialet är genomgående sämre än det äldre.

— Nej, sade Tjänarinnoföreningens ordförande, och hennes ord fingo genom den öfvertygelse, hvarmed de framsades, karaktären af ett ultimatum — *antingen* få husmödrarna nöja sig med inga eller dåliga tjänarinnor eller ordna med begränsad arbetstid och gifva fritider samt ge efter med krafvet att ha tjänarinnorna boende i hemmen.

— — —
En något annan uppfattning om tillgången på arbetskraft hade man å en af *Hemmens platsförmiddlingsbyråer*. Till en början sade man mig där, att för goda platser nästan alltid folk finnes att få, äfven om man uppställer fordran på muntlig rekommendation och icke tar emot månadsbetyg. Mest ondt är det om medelålders kokerskor och barnflickor.

Som ett önskemål ansåg man det emellertid — eftersom man medgaf den nuvarande ordningens många brister — att de bildade unga kvinnornas arbetskraft leddes in på detta område. Att använda s. k. bättre flickor som hjälp i hemmen är ju ett gammalt bruk. Men det har ansetts oundgängligt att den bildade hushållshjälpen skulle vara, som det så vackert heter, medlem af familjen, och detta har gjort ställningen obehaglig för bägge parterna. På den vägen kommer idéen aldrig att bli populär. Skall däremot den bildade unga flickan i någon så stor utsträckning, att det inverkar på frågans läge i dess helhet, kunna finna arbete som tjänarinna — en benämning som den nuvarande tjänarinnekåren icke längre vill bära — måste hon ta steget fullt ut. Ännu är det ju blott ett fåtal, mest flickor från småborgarhem, som äro nog tilltagsna att ta verkliga tjänarinneplatser, men antalet växer, och man hoppas att allt mer kunna upparbeta marknaden. Någon orättfärdig konkurrens kan icke vara tal om, då flickorna från städernas arbetarhem så godt som aldrig bli tjänarinnor och småbonde- och torparhemmens döttrar äfven de hysa motvilja för yrket och öfverge det för fabriker och butikerna, liksom de först öfvergifvo de enklare jordbrukssysslorna för att ta tjänst i stadshemmen. ELIN WÄGNER.

Ett herdabref om Frågoafdelningen.

DÅ FRÅGOAFDELNINGEN i dag gör ett hopp från de smala spalterna på tidningens omslag direkt in i hufvudnumret, är det icke just för att påminna om sin existens. Den alltjämt stora tillförseln af frågor, mer

BERNHARD RISBERG:

Mitt sinne är som eken...

MITT SINNE är som eken...

Den är så seg, den står så trygg
och bjuder alla väder
sin oböjdt breda rygg.

Men ock, när vårsol strålar skön,
den står där stel och sent blir grön,
och rufvar stum trots västans smek,
när hvarje träd vid fåglars lek
ömt hviskar: hos mig bygg!

Ditt sinne är som fågeln...

Den är så lätt, den far så yr
och fladdrar genom världen
omkring på äfventyr.

Vid första sol, vid första blad
den ren är här och sjunger glad
och njuter vårens sälla dar.

Men vill man plumpt den hålla kvar,
den plötsligt fjärran flyr.

Mitt sinne är som eken

och du har fågelns sinne fått —
och dock vi båda dragas
hän till hvarandra blott.

Ditt lätta mod, din muntra sång
ljuft lösa upp min tröghets tvång;
i mina armars lugna bo
din flyktighet ljuft finner ro.

Kom: ödet vägt vår lott!

än dubbelt mot hvad som kan införas, visar att Iduns läsare nog ha reda på denna afdelningens tillvaro. Men den som redigerar densamma har icke kunnat undgå att märka, att det råder en djup okunnighet om dess egentliga syfte och om de principer, efter hvilka den skötes. Och med okunnigheten följa, här som alltid, fördomar. När t. ex., som ofta händer, den frågande beledsagar sin fråga med ett enträget: "var så god och inför denna fråga *genast*", och sedan gläder oss med mer eller mindre beska påringningar eller bref, därför att vi icke kunnat tillmötesgå hernes begäran, då

beror detta på att personen i fråga icke lyckats komma underfund med, att frågor införas endast i det första numret i hvarje månad, medan de två sista äro reserverade åt svaren. Vill man ha "svar med omgående", bör man alltså icke vända sig till Iduns frågoafdelning.

Vanligen äro såväl de frågande som de svarande anonyma; att skriva till oss och be oss uppge adresser på eller befördrä brevväxling med den eller den signaturen, har därför sina bestämda olägenheter. Helst om den spörjande själf icke uppger sin adress! Sådant händer också, det är en komplimang åt vår divinatoriska förmåga, som vi nog inte uppskatta så som vi borde.

Meningen med frågoafdelningen är naturligtvis att den skall vara ett slags själfhjälpsbyrå för Iduns läsare. Och det upplysningsmaterial, som den under årens lopp har samlat och gett offentlighet åt, har säkerligen varit betydligt. Endast *en* månads svar kunna stundom innehålla ganska mycket att taga vara på: goda adresser, vinkar och råd, uppgifter om skolor och kurser och det ena med det andra. Jag brukar tänka mig detta utbyte af frågor och svar som ett slags andningsrörelse med växelvis kväfvhaltig luft — det är okunnigheten, som frågor, och syrehaltig — det är erfarenheten och klokskapen, som svara. Men ibland går det trögt med den här andningen! Afdelningen skulle kunna bli mycket innehållsrikare, framförallt mycket roligare, om läsekretsen ville intressera sig för den och fråga litet intelligentare. Om man skulle låta frågornas art gälla som en exponent för hvad den kvinnliga publiken egentligen vill veta — ! Men det gör man ju inte. Det finnes en på frågoafdelningen känd signatur: Ebon. Om vi en gång skulle fråga henne, hur många gånger hon upplyst om hvad som fordras för att bli skolköklärlarinna? Eller hur ofta hon upprepat historien om trädgårdskurser för bildade kvinnor eller gifvit besked om, hvar dessa damer kunna få lära hönsskötsel. Och dock förhålla sig de publicerade frågorna af detta slag till dem, som evigt obesvarade kommit i papperskorgen, som ett till tio. Man får stundom visioner af den frenetiska hönskultur, som borde bedrivas i vårt land Sverige, om alla dessa frågare realiserat sina planer. Hvad vi opponera oss emot är naturligtvis alldeles icke det vackra och berättigade intresset för fjäderfä och skolkök, vi klaga öfver den slöhet hos de frågande, som icke tar vara på de upplysningar som ges. Och så tycka vi ju också, att det *kan* finnas äfven andra saker att fråga om... Här är en engelsk tidning, som har en afdelning uteslutande för litterära spörsmål, en annan som har en dito för konvenansfrågor eller hjärteangelägenheter o. s. v. Det är inte meningen att modellera vår efter dylik form, meningen är ju tvärtom att göra den så mångsidig som möjligt, men det är ju ett bevis på hvilka ämnen, som kunna komma före.

Vi tro, optimister som vi trots allt äro, att om frågorna blefve litet gladare och intressantare, skulle svaren bli så också. All heder åt våra oegennyttiga frågobesvarare, men så roliga kunna de ju inte alltid vara. Och hvem kan också skriva pikant om sättet att laga emaljerade käril, som gått sönder i botten! Om vi alla någon gång emellan intresserade oss för frågoafdelningen, skulle den bli underhållande och lärorik, inte blott för frun med den trasiga grötgrytan och flickan, som får veta hvart hon skall vända sig med sin ansökan till gymnastiska centralinstitutet, utan för alla Iduns tusenden af läsare och läsarinnor.

FRÅGOREDAKTÖREN.

LUZERN

⊗ Förmäm vistelseort under sommaren. ⊗
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

De tre pristag Iduns Skön

Första pristagarinnan en ung stockholmska ur den finare borgarklassen. Andra pristagarinnan husfru i ett

NÄR IDUN föregående års sommar utlyste sin skönhetstävlingen i akt och mening att slå ett stort slag för den svenska kvinnoskönheten, blef idén mottagen med förtjusning af hela det unga kvinnliga Sverige.

Det gällde ju i själfva verket en internationell tävling, till hvilken uppslaget kommit från den stora republiken i väster, och den möjligheten vore ej utesluten, att den ståtliga svenska ungmön med det solblonda hårsvallet kring ett rosigt anlete och det nordiska vårskimret i sina blåa ögon, skulle bli den, som sista instansen planterade segerfanan på Idaberget.

Tillströmningen af fotografier af det evigt kvinnligas representanter blef också betydlig.

Med årsskiftet utgick tävlingstiden, och en januarikväll för ett par veckor sedan sammanträdde de utsedda prisdomarne jämte redaktionen för att verkställa granskningen af det inkomna materialet.

Vi trodde oss vara tämligen pröfvade i dylika gärningar,

ty oss ha under Iduns bägge decennier varit förbehållna åtskilliga mödosamma mönstringar af skilda tävlingsobjekt, men inför detta i förstone oöfverskådliga myller af kvinnoansikten, som likt en förhärjande vårfloed flöt ut öfver bord, stolar och golf, delade vi den första halftimmen hrr prisdomares djupa respektkänsla.

Blickarna ur alla dessa tusen sinom tusen ögon, glädtiga, sorgbundna, spefulla, lockande, afspisande, blyga, djärfva, bevekande, grymma eller milda träffade oss som en artillerisalfva. Vi kände, att det pålagts oss ett stort ansvar.

... Timmarne skredo, kvällen blef natt och natten blef morgon, och alltjämt gingo korten ur hand i hand. Men nu hade de skönas minoritet utgallrats ur de mindre skönas talrika grupp, och slutgranskningens historiska ögonblick var inne. Debatten mellan hrr prisdomare blef het, hetare än någonsin under

*Froken Tora G.
Fjärde pris*

*Froken
Jane Sundström
Första priset*

Pris- tagarinnorna i Skönhetstävling

Stockholm-
Andra

sin skön-
stort slag
mottagen
erige.
nationell
den stora
ej ute-
det sol-
det nordi-
en, som
rget.
kvinnligas

ryktbart svenskt diktarhem. Tredje pris-
tagarinnan en ung norrländska. Alla tre
äka svenska skönhetstyper!

natten, och först i soluppgångens minut framträdde ge-
nom den slutliga omröstningen de tre pris- tagarinnorna,
hvilkas porträtt vi här meddela.

Första priset, en brosch af guld med emaljmalning,
briljanter och äkta pärla, värde 1,200 kr., tillföll så-
lunda fröken *Jane Lundström*, dotter till den numera
aflidne ene innehafvaren af den välbekanta kolfirman Joh.
Lundström & C:o härstädes. Fröken L., som f. n. vis-
tas i Dresden för fullbordandet af sina studier, är hvad
åldern beträffar i sin ungdoms knoppande vår och kan
med fog räknas till de äkta nordiska kvinnotyperna: blå-
grå ögon, askblondt rikt hår, skär hy och en ståtlig figur.

Andra priset,
ett armband af
guld med safir
och briljanter,
värde 200 kr.,
tillföll fru
Greta Sjöberg,
Naddö. Hon
bekläder plat-
sen som hus-
fru i det Hei-
denstamska
skaldehemmet
vid Vettern, och
hennes skön-
hetstyp kan
jämväl rubrice-
ras som äkta
svensk. Ögonen
äro nordiskt
blå, håret blondt
och mjukt och hyn frisk och
skär, hvartill kommer en smärt,
välbildad figur af medellängd.

Det tredje skönhetspriset
slutligen, ett armband af guld
med rubiner och rosenstenar,
värde 200 kr., tillföll en ung
norrländska, fröken *Tora Gus-
tafson*, bosatt i Sundsvall och för-
lofvad med en jurist. Hon har
stora, vackra grå ögon, cendré-
färgadt hår, som utslaget räcker
ned öfver midjan, samt en vac-
ker fyllig figur.

Det nordiska draget är alltså
gemensamt för dem alla.

Och därmed ha vi för vår
läsekrets framlagt det i bokstaf-
lig mening vackra resultatet af
den svenska skönhetstävlingen.
Hvad den internationella tävling-
ens domare sedan än må fälla
för utslag — Sverige kan i alla
händelser anse sig värdigt repre-
senteradt!

Stockholm i jan. 1908.

Red. af Idun.

Fru
Greta Sjöberg
Andra priset

Fröken *Tora Gustafson*
Tredje priset

från Fyris strand

i glad oordning upptecknade af Manasse.

(Forts. fr. föreg. nr.)

DET UPPSTÅR en ohygglig kakofoni, men ingen ger sig, båda sjunga sina sånger till slut, och när man passerar Nybron, komma tre, fyra nationer på en gång och vilja alla fram, alla under sin speciella sång, ty alla sjunga denna kväll, alla utom stockholmarne, som icke ha en enda förste tenor, utan nöja sig med att unisont gnola "Sjung om studentens".

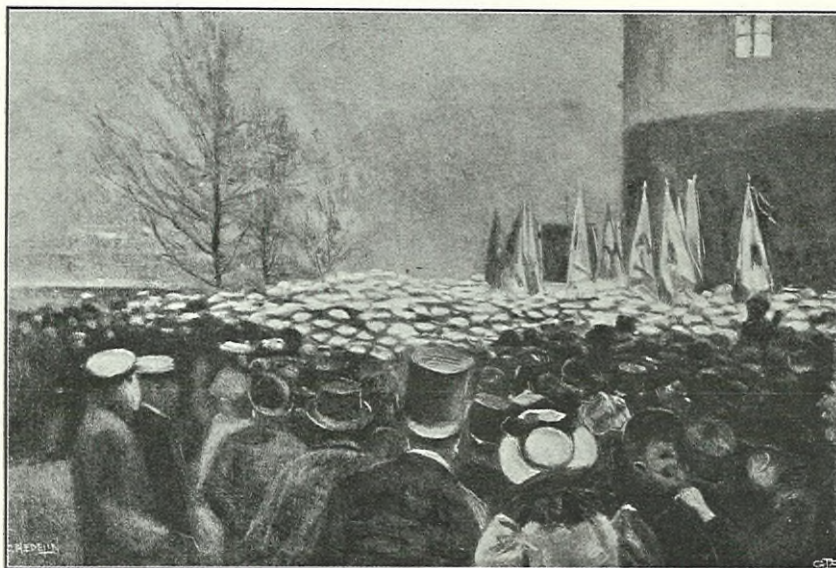
Stora torget är snart öfverfyllt af hvita mössor, det är ett smittande sorl som på en börssal ute på kontinenten, klockan slår nio, sångarstandaret höjes, ögonblickligt följt af de tretton nationernas hvita sidenfanor och studentkårens "lilla blåa", Hedenblad tar ton och mellan Lodenska huset, Schukanis biljard, rådhuset och apoteket Lejonets hus ekar fulltonigare än någonsin förut under den flydda terminen: "Sångarfanan åter höjes". Det är speciellt jubel i sången i kväll, och första tenorstämman klingar ovanligt mangrant representerad.

Det långa tåget tycks aldrig vilja ta ett slut: det ser ut, som om hvarenda student krupit ur sitt vinteride, och när standaren svänga om hörnet mellan granitstolparne i Slottsbacken, äro ännu de sista i tåget utanför "Svanfeldts". Skymningen faller på, stjärnorna bli allt klarare på den vårljusgröna himlapällen, och stilla, högtidligt — lik en jättelik orm ringlar sig skaran upp för den branta Slottsbacken och stannar vid foten af norra tornet.

Kristinas klockor hafva — i kväll en smula försenade — just nyss tystnat sin silfversång. Därute på slätterna, både åt Gamla Uppsala till, utåt Vaksala och nedåt Danmarks kyrka flamma ett femtiotal väldiga valborgsmässeldar och som en stor hymn, en innerlig bön stiga tonerna af: "O, hur härligt majsol ler" upp mot den klara rymden, önskningar från ungdomens hjärtan, framförda ur ett trehundra-tal jublande stämmor, att hon, våren, ändtligen måtte komma, hon den efterlängtade, tjuserskan med alla sina ljusa och vackra löften.

I dag är hon hedersgästen. Studentkårens ordförande talar med genomträngande, god stämma om våren i hjärtat och våren i natu-

ren, ett skallande fyrfaldigt hurra flyger ut öfver nejden, sångarne sjunga "Våren är kommen", och först i andra hand ägnas i dag både sång och ett par korta, men hjärtliga ord åt gamla, kära Sverige, som nu åter gläder sig åt sin kärkomna gäst, och redan i våra nejder

"SKARAN RINGLAR SIG UPP FÖR SLOTTSBACKEN OCH STANNAR VID FOTEN AF NORRA TORNET."

Vår pristäfling i lefnadskonst

med sex pris om sammanlagt 300 kronor

visar sig ha vunnit liflig anklang hos publiken. Dock torde en än större tillslutning kunna vinnas, hvarför vi erinra om att täflingen står öppen till den 15 februari. Fullständiga regler för deltagandet finnas i Iduns första nummer för i år.

ömsat kläder, satt vifvor och sippor och doftande björk i hatten för att rätt hälsa sin älskling med ett varmt välkommen. Ungefär så falla ordförandens ord, de gå från hjärta till hjärta, och stormande brusar: "Hör oss, Svea, moder åt oss alla" ut öfver Fyris vallar, och när de sista tonerna förklingat i Gunnar Wennerbergs största hymn, är det nog ingen i den stora hvita flocken, som ej gifvit ett tyst och heligt löfte att ägna sitt lif åt henne, som födt och fostrat oss alla.

Efter Geijers "Stilla skuggor" har redan mörkret börjat falla på, och nu begynner man den stora nedmarschen till Odinslund. Det böljande hvita hafvet är ett ögonblick en enda oreda, men oförmärkt sluter sig led till led, och likt ett stort, egendomligt snöskred vältrar ungdomsskaran nedför Slottsbacken, fortfarande med fanor och sångare i spetsen.

Framför obeliskan göres halt, de blåa standaren öfverlämnas i respektive vaktmästares vård, men nationsfanorna skola ännu göra tjänst och planteras ett stycke från hvarandra. — Den fars, som nu efter all denna öfvervåldigande poesi utspelades, är hvarje år lika rolig, vare sig man stod som en alltid lika tacksam åskådare, eller senare som student själf fick deltaga i "komersen".

Hvarje nation ska ju hem och fortsätta vårfirandet på sin nationssal, och nu gäller det att plocka rätt på hvarandra i den allmänna villervallan. Redan vid samlingen på Stora torget har man kommit från hvarandra, och sångarne måste ju gå stämvis, totalt oberoende af nationalitet. Med för hvarje minut stigande styrka höres nu ett intensivt rop: Sörm-län-ding-a-a-ar! följt af ett ursinnigt öst-göt-a-a-ar! västmanlän-ding-a-a-ar! och ett svagt men taktfast: gout-länd-ing-a-a-ar! kalmariter! Det väsen, som uppstår är omöjligt att beskrifva i all sin öronbedöfvande löjlighet. Ropen kalla allt fler och fler under fanorna, skränet växer i styrka, men afbrytes plötsligt af "Dåne liksom åskan, bröder". Det är smålän-dingarna, som redan äro samlade och gladeligen tåga i väg förbi Arken, Biskopsgården och Gustavianum, hem till sitt, så följa göteborgarne exemplet, och fem minuter senare ha alla försvunnit, hvarje nation sökande sig kortaste vägen hem till sig, och snart breder vårnatten, den första

majnatten, sitt trolska dunkel öfver Odinslund med alla sina stora, härliga minnen. — Den som en gång firat valborgsmässöafton i vår väder i Uppsala, glömmet det aldrig; det är ett godt och upplyftande minne för lifvet! —

ODINSLUND.

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidningen i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförsedd barngarderob till. Tidningen är också tongivande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr., halft år 1: 60 kr. Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

Mannen, kvinnan och verket.

DET STORA ANTAL insändare, som mer eller mindre hetsigt och hänfördt taga parti för och emot Petrus Eremitas uppsats i Idun nr 3 "Reformatorns hem" och den däri drifna satsen, att kvinnan och äktenskapet, tagna på allvar, äro ett hinder för mannen, så snart han har en "uppgift utanför hvardagen och tidsandan", visar att författarens ord varit en pust, som blåst eld på glöden, ett utfall, som kommit den eviga striden mellan man och kvinna att flamma upp på en ny kant af slagfältet. För att begränsa såväl eldsvådan som skärmytslingen bejla vi våra läsare erinra sig, att frågan denna gång endast gäller ett undantogsfall: mannen med den stora kallelsen, reformatorn. Erinringen torde icke vara öfverfödig, då erfarenheten visar, att liknande meningsutbyten ofelbart tendera att flyta ut till ett vulgärt gnabb med ömsesidiga tillvitelser, som lika litet hedra männen som kvinnorna och göra ingen glad.

Hvarför jag förblifvit ogift.

NU ÄRO menlöshetens tider förbi. Nu skola vi börja att tala på allvar med hvarandra man och kvinna. Vi skola se hvarandra öga i öga.

Jag är kvinna, och jag är ogift. Jag skall tala om för Petrus Eremita hvarför. Jag uppfostrades af en mor, som lärde mig, att äktenskapet ej var något eftersträfvansvärdt. Hon hade väl sina skäl för den åsikten.

Så växte jag upp och kom till den tid, då sinnligheten vaknar. Det talas så mycket om faran af den tiden för gossar; om flickor talas det intet. Männe därför att faran inte finns för dem. Jag tror det inte. Men flickor ha tidigt lärt något, som inte gossar lära: att blygas för sin sinnlighet. Men att blygas för naturen lämnas lika litet ostraftadt som att missbruka dess kraft. Det sätter ett märke på själen. Jag fick det märket. Från den tiden såg jag äktenskapet som något lågt. Sedan lefde jag några år nästan isolerad, sysselsatt med intellektuellt arbete. Efter den tiden blef jag sjuk och trodde, att jag skulle dö. Jag låg länge sjuk. Under den tiden var min sinnlighet död. Men jag erfor i stället en annan känsla starkare än någon jag förut förnummit. Det var en hejdlös längtan att bli till ett med en annan människosjäl. Då förstod jag, att själarnas förening till gemensamt höjande och förädlande var det stora, det hufvudsakliga i äktenskapet.

När jag kom upp från sjukbädden, lärde jag känna en man, som stod öfver genomsnittsmåttet. Han sökte mitt sällskap, och ibland såg jag i hans ögon, att han hade mig kär. Då väcktes också i glädje min känsla för honom.

Det var endast en sak, som bedröfvade mig. Jag kände, att jag i så mycket ej var honom vuxen. Men jag tänkte på samma gång i jubel, att han skulle höja mig till sig. Jag längtade efter fjällluft, och jag visste, att han var den ende, som kunde lyfta mig ditupp — på örnvingar.

Vi hade träffats en tid dagligen. Så skulle han resa. Sista gången vi möttes ensamma, talade han ej mycket. Han kysste mig till afsked. Sedan har jag aldrig återsett honom.

Petrus Eremita har gifvit mig förklaringen. Det var fiskörnen, som flydde undan, rädd att bli dragen i djupet af gäddan. Men hade han rätt? Låg skulden hos mig?

Några år senare träffade jag en man, som väckte mitt intresse, emedan han var olik andra. Han sade inga artigheter och han undvek mitt sällskap. Jag började studera honom, och jag kom till den slutsatsen, att jag kunde känna sympati för honom. Småningom började han utmärka mig, och jag lät honom förstå, att hans sällskap var mig angenämt. Vi hade gemensamma intressen och stodo på samma intellektuella nivå. Jag kunde ej se upp till honom som till den andre, men jag tänkte med glädje, att vi kunde sträfvat uppåt tillsammans.

Han talade till mig om kärlek, och jag lyssnade, men från den dagen började mellan oss en tyst strid. I ord sade han: du står högre än jag, lyft mig till dig. I gärning sade han: kom ned till mig; här nere äro ju inga kraf, här har man det bra och lugnt. Jag hade lärt att älska honom, och genom det vekaste, det ömtåligaste i min kärlek drog han mig nedåt.

Då jag kände det, slet jag mig lös. Den gången var rollen ombytt. Jag var örnen, och jag var rädd att kvävas.

Efter den stunden drömde jag ej längre om kärlek. Då mötte jag en dag i ett främmande land en kvinna. Hon hade en mans starka själ och en moders varma hjärta. Hon hade snille och godhet. Hennes namn kommer tvifvelsutänkt en dag att stråla i den vetenskapliga forskningsens annaler. Hon mötte mig som vän. Där jag inte kunde nå upp till henne, böjde hon sig ned och hjälpte mig. Jag kunde gått i döden för henne, och jag hade ansett det som en lycka att få ge hela mitt lif för att rödja hennes väg mot höjderna fri från hindrande törnen. Omständigheterna skilde oss åt. Då kände jag för första gången i mitt lif en djup, verklig hjärtesorg.

Men det hör inte hit, menar Petrus Eremita. Jo, det hör hit, och jag förnimmer, hur många kvinnor ge mig rätt, men jag ser dem också betrakta mig djupt förebrående, liksom om jag förrådde en hemlighet. Jag vill dock våga att tala äfven med fara att bli mistydd, att bli anklagad och dömd.

Det finns kvinnor, som haft förutsättningen att älska helt och varmt med själ och sinnen, att älska trofast, uppoffrande i lust och nöd, men de ha förgäfvets väntat den man, som kunnat räcka dem en ren hand till gemensam kamp, till gemensam lycka och till gemensamt arbete. Då ha de offrat sin sinnlighet och förmått sin själ med en systersjäl. Blott åt en kvinna ha de vägat ge det skäraste, ömtåligaste i sitt väsen utan fara att få det neddraget och trampadt i smutsen. Den föreningen har inte kunnat skänka dem lifvets fullhet, men den har frälst deras själar från det förlamande i ensamheten, och så ha de gått framåt två och två i arbete för den lyckligare mänsklighet, som skall lefva en dag, då man och kvinna inte längre i hvarandra se fienden att undfly eller villobrädat att jaga, utan då de upptäckte det bästa i hvarandra och räckt hvarandra handen i förståelse för att lefva för ett gemensamt stort mål. Emedan den dagen ej ännu randats, Petrus Eremita, förblir jag som ni ogift.

ALVA.

"Kvinnan har förledt mig".

NÄR REFORMATORN på domens stund skall redovisa för sina pund och huru dem han förrättat; men står där tomhänt och intet har, så skall han nog hitta på det svar, som ända från fader Adams dar i mannens hjärta står präntadt: "O Herre, kvinnan, som du har gett mig hon har förledt mig."

FANNY.

När blir det nog?

HAR DEN SVENSKA kvinnan icke snart rönt tillräckligt störande verkningar af det hat och föräkt för hennes kön, hvarmed gouterade tyska filosofer — af förryckthet förda till dårhus och själfmord — och deras hänförda små eftersägare härhemma sökt göra sig underbart stora? Skall nu också en anonym Petrus Eremita söka skära sig lagrar på samma årens fält? Och till på köpet börja sikta och fyra af inom det lilla område, som man hittills ansett skuggadt af fredspalmen, nämligen Idunsspalterna!

Men då nu så skett, och då tystnad från kvinnosidan kunde fullkomligt missupplattas, ger jag för min del uttryck åt den lilla sensation, som Petrus Eremita med sina bommar hos mig lyckats framkalla. Min mottaglighet för intryck från samma håll är emellertid med detsamma förbrukad, något som jag ber att få framhålla — i händelse en omladdning skulle bli påtänkt.

Hvad är det nu, den upphöjde eremiten med krut och bly vill präglade in i det allmänna medvetandet — är det något nytt? Har han gjort en utomordentlig upptäckt? Han kommer ju, säger han, med en större dos af sanning än hvad någon i världen, minst en kvinna, ännu kan taga emot. "Sanning"? Kärt barn har många namn, heter det. Sanningen, mäktig och klar som en ljusflod, strömmar männe den emot en ur hans däfna, nästan droppande klagodikt? Är det inte snarare rama högmodet? Ett egoistiskt högmod, som blifvit så ett med eremitsjälen, att hon icke längre märker sitt hängifvande åt dödssynden. Där Petrus Eremita går sin "tunga och grå väg" i sitt själftagna lilla ärende att stenkasta kvinnorna, förefalla honom hans tankar öfverväldigande stora och nya. Men de som pejlade de stora djupen, där manligt och kvinnligt upphört att äga betydelse, där döden och lifvet mötas, de höra i höstlöfvens prassel en giltigare mening än i Petrus Eremitas bildspråk och tirader om örnen och gäddan, om mannens ljusa rike och sumpen och dyn, där kvinnan dväljes — enligt sitt väsens lag.

Den "store mannens" stora verk blef aldrig skrifvet, världen gick miste om en ny ledstjärna — allt för kvinnans skull. Sådant är "typiskt, naturligt, nödvändigt". Känner man icke den kväljande lukten af djurskinnet, hvari Adam nyss svept in sig, då paradiset herre frågade efter den skuldmedvetne, som stammade fram ursäkten: kvinnan? Antikt vanvett, medeltida obskurantism, ohöjld modern manlig själförgudning — allt tillsammans taget har af måttligt tvagna skrivarhänder bringats att lysa mot samma flitigt gråstruktura bakgrund: kvinnan. Petrus Eremita kunde därför gärna behållit sitt stora sanningsfynd — "alla kvinnor äro

grå" — för sig själf. Till och med dess antikvitetsvärde är alltför obetydligt, då det förut förekommer i otaliga exemplar.

Den store mannens tragik är ju ingenting annat än ren konsekvens af hans begränsning, förborgad för honom själf. Sådant tragik är verkligen "typisk". Hvarför fängslas han af en charmeuse, en inställsam och elektrisk, i st. för att af *sitt* väsens djupsta lagar dragas åt ett håll, där andens frihet blir bevarad. När "glittrande fjäll i vattenbrynet trolltaga" någon, då är hos denne köttet andens herre. Men till segrar gå endast de andliga fria, män och kvinnor.

Män med stolta drömmar om titankrafter har världen haft god råd på. Sådana som verkligen ägt den titaniska styrkan ha — trots hindren uppnått höjder, hvarifrån de pekat ut för mänsklighetens nya stigar.

Väl har fattigdom hejdat många manliga förmågor, men äktenskapet? En elektrisk katt?

Om händelsevis vindbryggorna för Petrus Eremitas öron äro nedfällda, skorrar det väl allt för mycket i dessa hyperkänsliga apparater, om man vågar nämna Luther med det stolta namnet "nydanare" och fråga, hvarför icke lifverket afstannade, sedan Käte kommit med i reformatorns lif? Goethe är förmodligen den, som främst skall illustrera den stora "sanningen", att örnen får behålla sina vingpännor på vägen mot ljuset, endast om han nalkas det i sträckflykt — öfver kvinnoliken därnere på marken.

Någon sympatigväg sättes näppeligen i rörelse för Petrus Eremitas store man. En vanligare kvidan än hans är ändå en smula sällsynt. En hustru, som söker sitt, sin smak, sin nivå, sin lycka — än sedan? Menlöshetens tider äro förbi. Ha världens miljoner små män någonsin deltagit med de tusentals hustrur, hvilka med undertryckande af *sin* personlighet, sin allra heligaste individualitet, bevarat skenet af samhörighet med den make, som uteslutande sökte sitt, sin nivå? Hur många rika kvinno själar ha ej malts till stoft i fördomarnas väderkvavn, under ett kanske påtvingadt äktenskaps bördor, i den oändliga torftigheten af ett hushållslif renons på bärande etiska faktorer, utan att af den anledningen en suck höjt något manligt bröst!

Men — skall Petrus Eremita invända — i alla dessa kvinnor har icke ett enda geni gått förlorat. O Petrus, son af jorden, ensam innehafvare af gudomens allvetenhet, hvad fattas dig ännu?

Hvad utträttas genom detta kvinnohat och kvinnoföräkt, ständigt ånyo iscensatt och underhållet? Och med nödvändighet uppkallande till strid. Hur mycket bättre om krafterna i ömse sidor ägnades åt fördjupande och förändringande af personligheterna, åt utvidgandet af sådana lifvets ljuskällor som godheten och kärleken.

När blir det nog? Skall fejden icke afmattas i samma män som kvinnan frigör sig och stiger? Då för manliga brigander tillgången på offer icke längre af skalder kan mätas i rytm eller hvardagsprosa å la Tegnér och Drachmann: "Mister du en stå dig tusende åter," "När jag ledsnat på en, tar jag en annan," skall mannen tvingas att gå fram med aktsammare steg än förr, rädd att träda någon försvarskraftig för nära. Då han lärt respektera kvinnan, skall måhända den nya kärleken, den som skall göra samlifvet mellan de två till hvad det borde vara, föra ut missionen att dana högre släkten än dem, hvilkas arftagare vi äro. Släkten, icke längre som vi delade i två hälfter, hvaraf den enas s. k. pionärer, lydande impuls och tradition söka nedgöra, medan den andras sent omsider börja målmedvetet parera.

METTA GREGER.

"Biffstekfolk" och "gräsätare".

Svenska vegetariska föreningens skolköskurser.

DET VAR en tid, icke alltför aflägsen från vår, då "biffstekfolket" ansåg sig ha rättighet skratta ut eller ignorera "gräsätarna", som i sin ordning ansågo sig tvungna att rodna öfver eller förtiga rättarna på sin matsedel. Men då biffstekarne börja tynga för mycket i magen, gripa allt flere och t. o. m. de värsta bespottarna till "gräset". Men "gräset" måste tillagas efter vissa regler, som ej alla kunna gissa sig till, och de vegetariska kokböckerna, ehuru många — jag har sett en, som bär titeln "Biffstek på annat sätt" — kunna ej ersätta en rationell undervisning.

SVENSKA VEGETARISKA FÖRENINGEN — eller egentligen dess ordförande, redaktör och fru Saxon — har äran af ideen om inrättandet af ambulatoriska vegetariska skolköskurser. Hösten 1905 igångsatte föreningen en insamling i och för inköp af en köksuppsättning. Intresset bland medlemmarna och äfven bland utomstående visade sig så stort, att föreningen ansåg sig för de influtna pengarna böra inköpa tvenne köksuppsättningar af billigare material för

Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevudd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

att få i gång två skolköskurser samtidigt, om detta visade sig behöfligt.

Lokalförening, som önskar på sin ort anordna en dylik kurs, skrifer till Svenska vegetariska föreningen, begär en köksuppsättning, som, då den blir ledig, förpackas och sändes. Lokalföreningen ombesörjer själf lokal, bär ansvaret för ekonomien, anskaffar lämplig lärarinna, etc. De två uppsättningarna, som utlänas afgiftsfritt, ha flera gånger samtidigt varit i bruk af två lokalföreningar. Elevernas antal är i allmänhet 25 å 30, hittills i synnerhet unga bildade flickor och fruar, någon gång ett par kokerskor, men inga arbetarhustrur, hvilket varit önskvärdt. Eleverna betala för kursen i allmänhet 25 kronor per person och erhålla därför under 3 veckor (18 dagar) teoretisk och praktisk undervisning samt middag.

Den första lärarinnan, som i sin ordning utbildade andra lärarinnor, blef fru Johanne Ottesen från det kända vegetariska sanatoriet Skodsborg vid Köpenhamn, för hvilket hennes man är föreståndare och läkare. Den teoretiska undervisningen, hvars plan är på förhand i detalj uppställd, är lika för alla kurserna, då däremot den praktiska kan något växla. Fru Ottesen har utgifvit ett förträffligt litet häfte, innehållande 18 matsedlar med beskrifning på rätternas tillredning, hvilket hufvudsakligen följes. Den, som inlärt dessa rätter, kan sedan ändra och förenkla i det oändliga, ty för oss, som i åratals sysslat med det vegetariska köket, äro de onödigt välsmakande och arbetsamma.

Men elevernas 25 kronor hinna ej långt i dessa dyra tider, i synnerhet som dessa ju också få sin middag, maten, som lagas, måste ätas upp, icke vegetarianer måste smaka, döma — och sedan gå och göra sammaledes. Lokalföreningen ser sig därför om efter matgäster, som icke uteblifva. I Norrköping åto en middag 150 betalande gäster, och flera måste vända om, för att maten tagit slut.

Sedan den 15 januari pågår i Stockholm en vegetarisk skolköskurs, som är den femtonde i ordningen och den andra i hufvudstaden. Fru Ottesen har godhetsfullt åtagit sig ledningen af denna kurs. Hon ger

hvar dag utom lördag och söndag en timmes teoretisk undervisning, uppsätter sedan matsedeln för följande dag och leder den praktiska undervisningen tillsammans med fru Anna Carlsson, en af de första eleverna. Fru Carlsson har ensam ledd 6—7 kurser, och lokalförening, som anmäler sig för att få låna köksuppsättningen, förvisar sig samtidigt, om att fru Carlsson är ledig och villig att leda kursen. Hon är redan påtänad, berättade hon mig; från Stockholm reser hon till Lund och sedan till Malmö. Det är tur, om hon ej måste ta en afstickare till Norrland emellan dessa båda städer. Hon erhåller för de tre veckorna 75 kronor, daglig middag, fria resor och bostad af lokalföreningen. I landsorten tyckes ekonomien i allmänhet ha gått bra i hop. Möjligt öfverskott användes till propaganda å orten. Hur det kommer att gå i Stockholm med dess dyra priser på allt, är ännu ovisst. Gästerna betala 1: 25 för tre rätter mat och cerealkaffe, och det är ju inte dyrt.

Stockholmskursen, som nu pågår, har 28 elever, alla särdeles intresserade af sitt arbete. Dagligen äta omkring 40 gäster, eleverna, lärarinnorna, ett par kommittéfruar och personalen, tillsammans omkring 80 personer. Första dagen, den 15 jan., hade vi middag för pressen, som uttryckte sin belåtenhet och förklarade, att man kan bli mätt utan kött, fast nog en och annan tidningsman ej kunde låta bli skämta öfver biffsteksbristen.

Matgästerna ha ingen annan anmärkning att göra än att kursen, och med den spisningen, upphör den 4 febr. Alla uttala den förhoppningen, att någon öppnar en vegetarisk restaurant i hufvudstaden, som saknar sådan, ehuru vegetarisk mat serveras på ett par ställen. Kuhnebadets nya föreståndarinnan ämnar servera vegetarisk mat efter samma plan som kurserna. I utlandet, särskildt i Tyskland, finnas vegetariska matställen nästan öfverallt, t. o. m. i mindre städer. Vi hysa den förhoppningen, att våra kurser göra vegetarismen känd och utbredd i vårt land.

LOUISE LOMBARD.

Edith Curmans lycka.

FÖRFATTARINNAN till nedan stående skiss har förutsett en situation, som kan tänkas inträda, när kvinnor få rätt att beklåda statens ämbeten, och skildrat den ur densamma uppstående konflikt. De, som trott sig finna utväg till en mindre otillfredsställande lösning på spörsmålet än hvad hjältninnan lyckades åstadkomma eller annars ha ett förlösande ord att säga i saken, äro välkomna med sina inlägg i denna den nyaste kvinnofrågan.

EDITH CURMAN var gynnad af lyckan. Det tyckte hon själf, och det tyckte andra. Fadern hade bekostat hennes studier; hvad skulle han annat göra, hon var ju hans enda barn! Skuldfri hade hon tagit sin doktorsgrad och gått sitt profår, nu var hon välbeställd lektor i en af södra Sveriges större städer. Hennes far hade hjälpt henne med bosättningen också, men föräldrarna hade varit grannlaga nog att ej påtvinga henne något efter sin gammalmodiga smak, utan låtit henne ordna allt efter behag. Mors gamla trotjänarinna, Hanna, hade följt med henne och skötte hennes hushåll på det mest monstergilla sätt. Det var nu synd om mor att ha måst lämna henne, det visste Edith, men "hvad gör man inte för barnet", hade mor sagt så ofta, så Edith trodde, att sådant var alldeles i sin ordning. Nog kunde det sticka till i henne ibland, som en liten skymt af samvetsagg öfver att hon låtit föräldrarna spara och försaka så mycket för hennes skull, men "det var ju deras glädje", "de ville så ha det", hon kunde inte hjälpadet.

När hon kom hem från skolan om middagarna, kunde hon ibland bli stående i dörren till sin lilla salong, med händerna i kavajfickorna och bara njuta af att se, hur vackert och smakfullt allt var ordnad, och fröjda sig öfver att allt detta var hennes; och matsalen, arbetsrummet och sofrummet, allt var lika prydligt och fint — just så som hon ville ha det. Och hennes pojkar — de stora, långa gymnasterna, mycket längre än hon själf — hon kunde inte undgå att märka, hur de täflade om att få göra henne en liten tjänst. Med

sina kolleger vid läroverket umgicks hon vänligt och kamratligt. En och annan kanske afundades henne, men de flesta tyckte, att hon skötte sig "som en hel karl", och kunde inte undgå att beundra hennes frimodiga sätt och hennes vackra, ungdomsfriska utseende. De enda, hos hvilka hon ej stod i gunst, voro en del lärarefruar, som tyckte, att den unga damen var för "fri" gent emot sina manliga kamrater, men sådant var ju pjäsk. Hon var både glad och stolt öfver att hon var så där själfständig. Hon ville visa, att hon inte var en vanlig prästgårdsflicka.

Vårterminen var slut. Hon skulle resa hem. Nog hade hon tänkt sig att få tillbringa en del af sommaren vid någon treflig badort, men mor var klen och "långtade efter sin flicka", hade far skrivit, och så skulle det bli ett läraremöte i S., som var närmaste staden till hennes hem, och det ville hon inte försumma att vara med om. Hon var ju så intresserad af sitt kall — och så fanns det någonstans i en småstad norrut en fattig läroverksadjunkt, som hade ett par stora, mörka ögon, som blixtrade till så underligt ibland, då de mötte hennes. Hon kunde aldrig glömma de ögonen. Skulle han komma till mötet? Han var ju så fattig, han hade kanske inte råd att göra den långa resan. Men när mötet var i "hennes stad", så kom han nog.

Den stora mötesdagen var inne. Hon hade varit vid stationen och mött en skara kamrater och blifvit fördröjd, så att ett föredrag var redan börjadt, när hon kom in. Hon såg sig om i salen och fick ögonblickligen syn på en nackte med svart knollrigt hår och en sliten rockkrage nedanför. Hon kunde inte misstaga sig. Den nacken hörde till de ögonen. Hon kände igen den litet tafatta hållningen och den magra, hvita handen, som då och då for genom håret. Han satt ensam i sin bänk och lyssnade spändt på föredraget. Hon steg beslutsamt fram och satte sig bredvid honom. Det dröjde en stund, innan han märkte henne, men så såg han åt sidan, ryckte till och for med handen genom håret. De mörka ögonen blixtrade till,

och så räckte han henne handen till hälsning. Utan ett ord satte hon sig därefter tillrätta och lyssnade på talaren. Hon betraktade honom förstulet från sidan. Hvad han såg klen och lidande ut, och hans dräkt var nästan torftig. Ja, hon visste hans historia, hon hade hört den af sin gamla faster, som var från samma stad som han. Han hade en gammal sjuklig mor, som han sträfvat och arbetat för under hela sin studietid, han hade måst ligga ute på konditioner, ja, t. o. m. taga åt sig korrekturläsning och renskrifning, hjälpa till som extra i posten under julbrådskan, ja, allt möjligt, för att få slantarna att räcka till, så han kunde hjälpa sin mor. Att taga någon högre lärdomssexamen hade han naturligtvis aldrig vågat tänka på. Nu var han ju adjunkt, förstås, men skulderna hängde nog efter, och så hade han sin gamla mor att försörja. Allt detta tänkte Edith på, när hon satt och såg på hans luggslitna rock, och hon höll ännu mer af honom för den rockens skull. Hon fick nästan tårar i ögonen, när hon såg på rocken. Det var t. o. m. en knapp ur den. "Då är hans mor död," tänkte hon ofrivilligt.

Efter föredragets slut gjordes ett uppehåll. De fingo då språka en stund med hvarandra. Hon beskref sitt härliga lif nu, sitt lilla vackra hem och alla sina fröjder och triumfer. Han hörde tyst på och tyckte, att hon var förändrad. Hennes pojkaktighet, som roat honom under Uppsalatiden, började lämna rum för en karlavulen säkerhet, som inte tilltalade honom. Men ju mer de talades vid, kom den gamla Edith igen, och han njöt af hennes ungdomliga friskhet och förtroliga rättframhet. Hon å sin sida kände sig mer och mer dragen till honom för hans stilla vemods skull. Det rörde henne. Hvarifrån hade han fått det där djupa vecket i pannan? Det hade han inte haft under Uppsalatiden. "Lefver din mor ännu?" frågade hon plötsligt. "Nej, hon dog i våras, just då jag var färdig att kunna bereda henne ett hem hos mig." Edith svarade ingenting, gaf honom blott en innerlig, deltagande blick. Så kommo andra och gjorde anspråk på deras uppmärksamhet, och samtalet blef afbrutet för den gången.

Den natten kunde Edith ej soffa. Hon låg timme efter timme och tänkte på honom. Minnen från deras Uppsalatid trängde sig fram. De hade varit goda kamrater, de hade gjort långa vandringar tillsammans, han och hon. Hon mindes, hur hon pratat i barnslig uppriktighet fritt ur hjärtat med honom, hur han på sitt stilla, allvarliga sätt fört henne till rätta mer än en gång, då hennes ostyriga tankar råkade in på villospår. Men hon mindes också glada upptåg, hon mindes hur de kastat snöboll i Ultunaskogen, hur de åkt skidor tillsammans och hamnat trötta och våta i en bondgård ända borta i Skogs-Tibble, där de blifvit bjudna på kaffe och mögliga bullar och ätit som vargar. Ja, den ena lilla obetydliga händelsen efter den andra trädde fram för hennes minne, och ju mer hon tänkte på honom, dess klarare stod det för henne, att honom och ingen annan i världen skulle hon kunna skänka sitt hjärtas kärlek. Och han höll af henne, det var hon viss om. Men så kom en annan tanke. Skulle han, som var så blyg, så nästan tafatt tillbakadragen, någonsin våga bekänna sin kärlek för henne. Nej, hon måste ta första steget, det kände hon, och innan morgonen grydde, var det henne klart, att det skulle ske nu. Kanske aldrig mer något så lägligt tillfälle erböjde sig. Hon skulle föreslå honom en promenad utåt Berga-skogen, och där skulle hon säga honom allt, just såsom hon kände det.

Tänkt och gjordt. Då de följande dag rå-

№ 4711

CORDIALE

Modernaste Balparfym.

Tillräckligt med en högst två droppar på näsduken.

kades, frågade hon, om han inte hade lust att med henne som ciceron se något af stadens omgifningar. Han svarade något tvekande, men hon låtsade ej märka det. "Då mötas vi här vid skolan klockan 6," sade hon, då de skildes åt för middagen.

Edith var orolig och såg på klockan upphörligt. Ville hon då aldrig bli 6. Ju närmare tiden kom, dess mer tyckte hon, att den sak hon föresatt sig var svår att utföra. Men hon skulle, hon måste både för hans och sin egen skull, tänkte hon. Ändtligen var tiden inne. Han mötte henne på den bestämda platsen, men äfven han såg orolig ut. Det var icke utan, att han fruktade för att bli ensam med henne, han var tydligen rädd att ej kunna vara herre öfver sig själf.

De hade gått ett stycke in i den härliga barrskogen. Luften var fylld af blomdoft och fågelsång. Hela naturen var klädd i festskrud. Plötsligt vek Edith af vägen och gick in på en gångstig, kring hvilken skogen blef tätare och tätare. Där satte hon sig på en stor sten och bjöd honom plats vid sin sida. De språkade förtroligt om ditt och datt, men hon sökte obemärkt leda samtalet in på honom själf, hon lockade honom att tala så, som han aldrig förr talat med någon, om sitt hem och sin mor, om sin fattigdom och sina bekymmer, om sina planer och förhoppningar. Men plötsligt tvärtystnade han, det djupa vecket i pannan blef ännu djupare och det kom ett nästan bittert drag kring munnen. Men hon lät sig icke förskräckas. "Det där vecket i pannan, hvifrån har du fått det?" frågade hon hastigt, men han svarade inte, såg inte på henne. Då bröt det fram, utan att hon kunde hejda det: "Vet du, att jag skulle vilja ge mitt lif för att kunna stryka bort det där smärftulla vecket ur din panna? Vet du, att jag älskar dig

mer än mitt lif?" Han blef först blek, sedan blef han blodröd, slog händerna för ansiktet och satt länge orörlig, med hufvudet lutadt i båda händerna. Hon såg på honom och kände en nästan obetvinglig lust att smekande stryka hans nacke, men hon vågade inte, det var på en gång slut med allt hennes mod. En lång stund satt han tyst, sedan kom det sakta, tonlöst, utan att han lyfte på hufvudet:

"Tror du, att du skulle kunna lämna ditt kall, dina lektorsinkomster och alla de bekvämligheter du blifvit van vid och som min hustru sträfvat och arbetat i ett litet torftigt hem?"

"Nej, älskade," utbrast hon, "inte behöfde det bli fråga om att lämna. Du söker platsen efter den gamle kristendomsadjunkten, som nu är pensionerad, jag är säker om att du får den, och så kommer du dit ner, och så ha vi hvar och en sitt arbete, och om kvällarna sitta vi tillsammans och läsa och prata. O, ett sådant litet förtjusande hem vi skola ha, och ett sådant härligt lif det skall bli! Det blir annat det, än att sitta ensam och längta de långa vinterkvällarna."

Åter satt han tyst en stund, innan svaret kom på samma tonlösa sätt och utan att han vågade se upp på henne:

"Nej, Edith, så anspråkslös är jag ändå inte. Skall jag ha en hustru, vill jag ha henne hel och hällen, inte blott en stund om kvällarna. Har du tänkt på — — — nej, ämnet är för pinsamt, för att jag skall kunna draga ut konsekvenserna, det får du göra själf. Om vi ska' vara ärliga mot hvarandra, och det måste vi två vara, så måste vi erkänna, att vi kört ohjälpligen fast. Ser du, Edith, om du varit en vanlig liten prästgårdsflicka, som inte haft någon högre önskan än att reda ett varmt bo åt dig och din vän, då hade jag vågat bjuda dig mitt hem, sådant det är, då hade

vi tågat in där med jubel och fröjd och gjort det rikt och ljusst med vår kärlek och vårt gemensamma arbete, men nu —. Ja, Edith, dina ord, så varmt de än voro menade, ha visat klyftan mellan oss. Du vet inte, hvad äktenskapet är, du vet inte, hvilka kraf det ställer på kvinnan. Kamrater kan man ha många, men man har bara en hustru, och henne vill man ha helt."

Nu först vågade han se på henne, men det var inte den blixtrande blicken, som hon var van vid, utan den var mörk och tung. Och tysta reste de sig och vände åter till staden.

Höstterminen skulle börja. Edith kom åter till sitt lilla vackra hem, som hon varit så stolt öfver. Nu såg hon inte längre, att det var vackert, hon såg inte ens solen, som sken in så varmt mellan krukväxterna i fönstret. Hon kastade sig i soffan och brast i hejdlös gråt. Det var dock en lisa att få gråta ut ensam, att vara undan lilla mors bekymrade blickar. Men ack, hvad världen var tom och kall! "Lilla, lilla mor!" ropade hon högt. Hon hade ej förr än i sommar sett, hur gammal och trött mor var, hur väl hon hade behöft sin flicka hemma. Edith hade aldrig tänkt därpå förr. Mor hade gått och sträfvat och arbetat, som hon alltid var van, det var ingenting att lägga märke till. Men nu, — ack hur hon önskade, att hon varit en vanlig prästgårdsflicka, som kunnat vara till hjälp och sprida lite sol i det gamla hemmet! Hon kände, att hon "kört ohjälpligen fast". Hon var ordinarie ämbetsman i statens tjänst. Det fanns ingen återvändo. Hvad skulle far och mor också ha sagt, om hon nu till på köpet lämnat den plats, som de med så mycken försäkelser hjälpt henne att nå? DOROTEA.

Omtyckt nyhet från **A.-B. LINGON GÖTEBORG**

erhålles i väl-sorterade frukt-och specieraffärer. Kontrollant Prof. G. Lagerheim

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN.**
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2—8 FEBR. 1903.

SONDAG. Frukost: Gratin på ansjovis; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sparrispuré; krustader med hummerstufning; gödkalkstek med legymer och salader; valnötstärta.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött och ris med smördeg; soppa på apelsinsaft med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på kalf (rester från söndag) med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetar.ansk jordärtskockspuré med rostadt bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pannstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Hönsfrikassé med ris; lingonpäron med grädda.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; timbal med höns (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt fylld färsk sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff å la Juno; krusbärs-soppa med vispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; svinfötter med rödbeter, kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; stekt fläsk med potatismos.

RECEPT:

Sparrispuré (f. 6 pers.). 425 gr. färsk eller 1/3 lit. konserverad sparris, vatten, salt, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, socker, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.

Beredning: Användes färsk sparris, afskäras sparrisknopparna och förvällas i saltadt vatten och få afrinna. Är sparris konserverad afskäras knopparna och läggs direkt i soppskålen, när soppan är färdig; resten af sparris skäres i bitar. Den förvällade eller sönderskurna sparrisen påsättes i den kokande buljongen och får koka 1 tim., hvarefter den passeras. Smör och mjöl sammanröras, den passerade purén tillsättes litet i sänder och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen och purén tillslås under kraftig vispning. Sparrisknopparna iläggas och soppan serveras.

Krustader med hummerstufning (f. 6 pers.). Krustader: 75 gr. hvetemjöl, 1 nyssa salt, 1 tsk. socker, 1 äggula, 2 dcl. tunn grädda, 20 gr. smör, skradt.

Till kokning: 3/4 kg. flottyr.

Hummerstufning: 1 burk hummer å 90 öre, 1 kula kräftsmör, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. hvetemjöl, 7 dcl. tunn grädda, 1 äggula, salt, hvitpeppar, socker.

Beredning: Mjålet siktas i en bål och blandas med saltet och sockret, hvarefter hälften af grädden samt äggulan tillsätts under flitig rörning. Smöret skiras och nedröres jämte resten af grädden. Flottyn, hvori krustaderna skola kokas, bör vara af bästa beskaffenhet; pannan, som användes här till, bör ej vara vidare än ett tefat. På samma gång, som flottyn lägges i pannan, nedsättes järnet däri för att långsamt uppvärmas. (Flottyn är lagom varm, när en tunn blå rök stiger upp från ytan). Smeten hälls i en kaffekopp. Krustad-järnet doppas däri, dock ej ända till randen. Det hälls därefter i den heta flottyn, tills krustaden är ljusbrun då den lossas med en gaffel eller späcknål och lägges upp och ned på gräppapper att afrinna. Krustaderna kunna förvaras 2—3 veckor, om de nedläggas i en blockburk med tät slutande lock, men måste då värmas i ugnen, innan fyllningen iläggas. Öfverblifven flottyr kan användas flere gånger om den uppkokas i vatten eller mjölk; när den stelnat afskrapas lätt all bottensats.

Stufning: Hummern skäres i lagom stora bitar. Smör och mjöl sammanröras, grädden tillsättes, litet i sänder under ständig rörning, och såsen får koka 10 min., hvarefter den afredes med de uppvispade äggulorna och får sjuda. Hummern iläggas och

stufningen afsmakas med kryddorna. Krustaderna fyllas härmed till 3/4, ställas på bruten servett och serveras genast.

Pudding af kött och ris med smördeg (f. 6 pers.).

Smördeg: 3 dcl. grädda, mjöl, som till en stadig deg, 1/2 vikt smör mot degen.

Ris: 1 kpk. risgryn, kokta i 1 lit. oskummad mjölk, 1 ägg, 1 tsk. salt, 1/2 kg. stekt eller kokt kött (rester), peppar, salt, en medelstor saltgurka eller 12 syltlökar, 4 dcl. steksås eller buljong.

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum och däri inarbetas så mycket hvetemjöl, att det blir en stadig deg. Dege väges och 1/2 vikt smör mot degen inkafalas, som till vanlig smördeg. En vacker blockform beklädes med degen och ett lock utskäres. Risgrynen skällas i hett vatten, påsättes i den kokande mjölken och få under rörning koka, tills de äro mjuka, då de upphällas att kallna, hvarefter det uppvispade ägget och saltet irörs.

Köttet skäres i vackra skivor, likaså gurkan eller syltlöken. De nedläggas i den beklädda formen, hvar tals med det kokta riset; mellan hvarje hvarf lägges gurk- eller lökskivor; salt och hvitpeppar tillsätts och litet säs eller buljong påhälls. Ett lock af smördeg lägges öfver. Locket pickas med en gaffel eller vispsticka och penslas med vatten. Puddingen gräddas i varm ugn omkr. 1/2 tim. Den serveras med steksås eller skradt smör.

Hachis på kalf (f. 6 pers.). 1 kg. kalfstek (rester), 1 msk. fint hackad portug. lök, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 1/2 lit. buljong, (kokt på stekbenen), peppar, salt, 1 äggula, 1 dcl. tjock grädda, 1 tsk. citronsaft.

Beredning: Köttet skäres i tärningar (ej för stora). Löken fräses i smöret och mjölet irörs. Buljongen tillsättes och såsen får koka i 10 min. Köttet iläggas och stufningen afsmakas med kryddorna, hvarefter den afredes med den uppvispade äggulan och grädden. Stufningen får därefter endast sjuda och citronsaften tillsättes. Anrättningen garneras med förlorade ägg eller brynt potatis.

Hönsfrikassé med ris (f. 6 pers.). 2 unghöns, 1 citron, 2 liter vatten, 1 msk. salt, 2 lagerblad, 4 nejlikor.

Sås: 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 5 kkp. hönsbuljong, 1—2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.

Ris: 2 dcl. risgryn, 3 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt.

Beredning: Hönsen plockas och svedas med denaturerad sprit eller brännvin, vingar och ben huggas af. De skäras upp, tagas ur, sköljas mycket väl och få ligga i vatten omkr. 6 tim. De tagas upp och torkas med

en köthandduk samt gnidas in och utvändigt med den klufna citronen. Hönsen påsätts i det kokande vattnet, som skummas väl, när det kokar upp, hvarefter kryddorna tillsätts. Då köttet är mörkt efter 1—2 tim., tagas de upp och skäras i vackra bitar, som hållas varma i vattenbad. Skrofvnen nedläggs åter i buljongen och få koka, tills den kännes riktigt kraftig i smaken, hvarefter den silas och skummas. Smör och mjöl sammanröras, buljongen tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10—15 minuter, hvarefter de uppvispade äggulorna och grädden tillsätts. Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de upphällas i durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätts därefter genast i varm ugn och omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afdustat. Riset uppläges midt på serveringsfatet och köttet rundt omkring, litet af såsen hälls öfver köttet och anrättningen garneras med persilja. Resten af såsen serveras i särskild säsksål.

Timbal med höns (f. 6 pers.). Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 30 gr. salt oxtunga.

Kalfkött: 4 hg. benfritt kalfkött 50 gr. kallt smör, 1 msk. hvetemjöl, 1 ägg, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 dcl. tunn grädda.

Hönsragu: 1 höna (eller rester af höns), 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt, 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 4 dcl. spad, 1 msk. madeira, 1 tsk. tomatpuré.

Beredning: En timbalform smörjes väl med kallt smör och garneras med oxtunga skuren i vackra former. Till färsen tvättas köttet med en duk doppad i hett vatten, skäres i bitar och drives tre gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter i stenmortel tillsammans med smöret och hvetemjölet. Därefter tillsättes det uppvispade ägget och kryddorna. Färsen arbetas sedan 1/2 tim., hvarunder den tunna grädden tillsättes, men endast litet i sänder, emedan färsen annars lätt skär sig. Den garnerade formen beklädes med färs. Färsen faststrykes mot tungan med en sked doppad i varmt vatten. Litet af färsen sparas till lock. Hönan plockas, svedes och urtages, hals, fötter och ving-spetsar afhuggas och hönan sköljas mycket väl. Vattnet kokas upp och saltas, hönan iläggas och får sakta koka, tills den är mör. Då lossas köttet från benen och skäras i vackra skivor. Spadet silas och skummas. Smör och mjöl sammanröras, 4 dcl. af spadet tillsättes och såsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med vinet och tomatpurén. När såsen är afsvalnad, nedblandas köttet och ragun fylls i den beklädda formen. Den

SOLO-KÄFFE

från **A.-B. Malmö Kaffekompani.**
H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svenska patent n:o 20016 är

det bästa, renaste och drygaste

JAVA-KÄFFE

som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Specieraffärer.

Öfvertäckes med resten af färsen och däröfver lägges ett smörbestrukt smörpapper. Locket pålågges och timbalen kokas i vattenbad i ugn omkr. 3/4 tim. Timbalen serveras med tomatås beredd af resten af hönsspadet.

Stekt fylld färsk sill (f. 6 pers.). 7 färska sillar, 14 ansjovisar, 1 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 msk. fint hackad persilja, 2 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. socker.

Till steking: 1 kkp. groft rågmjöl, 6 ksk. osmält flottyr.

Beredning: Sillen öppnas i ryggen, inälvor och ryggen borttagas, hvarefter sillen sköljes mycket väl och ingundes med 1/2 msk. af saltet. Ansjo-visen renas, urbenas, hackas fint och blandas med de största skorporna, mjölk, persiljan, 1/2 msk. af saltet, hvitpeppar och sockret. Med denna färs fyllas sillarna. Flottyn upphettas i en långpanna, sillarna vändas i rågmjölet och iläggas samt få steka i ugnen omkr. 20 min., hvarunder de ofta öfveröas med flottyr.

De serveras med korintås och potatis.

Svinfötter (f. 6 pers.). 4 svinfötter, 5 lit. vatten, 2 msk. salt, soda af 1 ärtas storlek.

Beredning: Svinfötterna skällas med hett vatten och skrapas väl. De påsätts i det kalla vattnet, tillsatt med saltet och sodan. Spadet skummas väl, när det kokar upp och får koka, tills en vispvisk går lätt igenom köttet. De upptagas genast ur spadet och afkylas i kallt vatten för att blifva hvita. Af samma orsak användes sodan vid kokningen. Svinfötterna nedläggas i den kokta och afkylda saltlaken och äro färdiga efter en vecka.

De serveras med rödbetor.

Efter slutad inventering

Bortslumpas

endast under en kortare tid

mitt från föregående säsonger öfverblifna lager af

BARNKLÄDER

**Flick-Kappor, vinter- & sommar-
Flick-Koftor, vinter- & sommar-
Flick-Klädningsar, ylle- & bomull-
Goss- & Flick-Blusar, ylle- & bomull-
Goss-Paletår, vinter- & sommar-
Goss-Kavajer, vinter- & sommar-
Goss-Dräkter, ylle- & bomull-
Goss-Benkläder, Kjol-Dräkter, ylle-
& bomull-
Ylle-Koftor, Ylle-Koltar, Underkjo-
lar, ylle- & bomull-**

**Strumpor, svarta & coulörta
Förkläden, goss- & flick-
Spetskragar, Haklappar & Servietter,
Linne, Underkläder, alla sorter,
Damasker, Damask-Benkläder,
Skodon, Tofflor, Galoscher & Snow-
boost,
Muffar, Boor, Hattar, Bahytter,
Matrosmössor, Yllemössor,
Näsdukar, Skärp m. m.**

Allt till oerhördt låga priser!

Obs! Försäljningen sker endast mot kontant betalning. — Order till landorten expedieras endast mot efterkrav. — Priserna äro bestämde samt å alla plagg utsatta. — Under pågående realisation hållas mina försäljningslokaler öppna kl. 9 f. m.—7 e. m.

M. BENDIX,

16 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BEHAGLIG framtidsplats, att sköta bättre ungarlshem, kan af bildad hushållsfröken, med sätt och yttre, sökas under märke: »24-34», adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. Ref. och foto. erfordras.

ENKEL stadgad flicka får plats i bildad familj i närheten af Uppsala. Den sökande bör vara barnkär och ordningsam samt äga förmåga att styra och ställa på egen hand. Reflekterande tillskrif »Familjemedlem», Uppsala p. r.

Lärlarinna.

I följande sjukdomsfall är plats ledig att genast tillträdas i familj å större landställe för en skicklig lärlarinna för att undervisa tre gossar, som till hösten skola söka inträde i elementarskolans första klass. Svar med betyg och uppgift å löneprät, torde insändas till disponant B. Wikander, Bofors.

UNG tyska något kunnig i svenska önskas såsom sällskap under februari månad i och för öfning i tyska språket. Närmare meddelar baningenjör Åberg, Katrineholm.

Öfversköterska

erhåller plats på Uppsala hospital omkring den 20 februari 1908. Kompletteringsvillkor: Utbildning i sjukvård häst äfven i sjuksjukvård, ålder icke under 24 år. Lönevillkor: 500 kr. årlig lön, 1:sta klassens kost, fri bostad och fria tjänstkläder, 3 veckors semester årligen. Ansökan jämte betygsskrifter insändes till öfverläkaren, Hospitalet, Uppsala.

Sinnes-sjukvård.

Några friska o. ordentliga flickor öfver 20 år kunna få anställning som elever vid Uppsala Asyl. Villkor: 20 kr. i månaden jämte allting fritt utom beklädnad. Efter ett års fullgod tjänstgöring erhålles 28 kr. och allting fritt. 2:ne sölmskeske- och 1 väfverskeplats finnes äfven lediga. Lön 336—348 kr. pr år. Ansökningar åtföljda af skolfräjde- och tjänstebetyg insändes till Asylläkaren, Uppsala.

TYSK eller fransk bonne erhåller plats nu eller till våren. Fotografi, rek. och löneanspråk sändas under adr. »N. F.», Skånska Dagbladet, Malmö.

Barnkär flicka,

häst af tyska föräldrar eller tysktalande sökes. Personen måste vara kunnig i husliga göromål. Vid vänligt bemötande kommer personen ifråga vid lämplighet att behandlas som familjemedlem. Svar emottas till »Hjulsberets», Iduns exp.

SJUKSKÖTERSKA med nattjänstgöring hvarannan vecka, lön 350 kr. och allt fritt, får plats å lasarettet i Falun. Ansökan jämte betyg insändes till Sysslomanskontoret.

EN ung dam af god familj, häst in-född tyska, önskas som lärarinna och sällskap till 14 års flicka, fortast möjligt. Svar med löneanspråk och rekommendationer sändas till Kanalkontoret, Sjötorp, Göta Kanal.

TILL hjälp och sällskap, mot fritt vivre, önskar ung lärarinna på landet i Värmland en snäll och villig flicka under instundande vårtermin. Svar före den 10 febr. märkt »Wigge», tomt 95, Skara.

EN praktisk, fullt pålitlig flicka, ej under 23 år med utpräglat ordnings-sinne och godt sätt samt skicklig i sömnad får god plats som sällskap till 9-årig flicka och att utöfva tillsyn öfver stort hus. Ingen utan utmärkt rekommendationer antages. Svar med foto. till »Duglig», Helsingborg p. r.

PLATS som hushållerska på landet finnes d. 24 april för en enkel bildad flicka som vill blifva ansedd som medlem utaf familjen. Hushållet består endast utaf familjen och dess jungfru. Närmare upplysningar genom »Husmoder», Varberg p. r.

I GODT mindre hem, Stockholms närhet, får hushållsvan bildad, enkel flicka plats. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B. Sthlm.

EN snäll, bildad och anspråkslös flicka från ett verkligt godt hem, kan erhålla plats i hemmet, där hon får sköta förefallande lättare göromål samt läsa läxor med en 11-årig gosse (enda barnet). Hon bör vara något kunnig i tyska och pianospelning. Svar åtföljdt af fotografi samt uppgift om ålder och löneanspråk torde insändas till fru Anna Solovjeff, Mälaregatan 6, Stockholm.

UNG, bildad flicka, barnkär och ordentlig får plats för två barn i fin familj. Svar till »Pålitlig», Odeng. 70 1 tr., Sthlm.

PLATS finnes för en anspråkslös, frisk och barnkär flicka af god familj, villig att sköta 2 barn, 2—4 år, samt i öfrigt biträda med förekom. göromål. Svar med rek., foto. samt löneanspråk till »Februari», Fors station.

UNG flicka af god familj, musikalisk samt kompetent att undervisa 11-årig flicka samt biträda med skrifföromål får genast plats. Svar med löneanspråk, betyg, foto. sändes till »C. G. H.», Iduns exp.

ENKEL bildad flicka, kunnig i matlagning, önskas såsom kokerska i två personers hushåll. Eget rum. Svar med betygsskr. och löneprät, till »H. E. Febr.», Nya Tidningskontoret, Gefle.

BÄTTRÉ duglig flicka eller kokerska van vid ordning och renlighet samt kunnig i matlagning, bakning m. m. får plats uti större fint hem på landet. Betyg, foto. och lönepr. till »Förtröendeplats», Iduns exp.

Barnsköterska,

välrek., pålitlig och barnkär, ej under 25 år, sökes till 24:e april för tre barn om 1/2 år, 3 år och 6 år. Reflekterande torde benäget insända betyg, om möjligt foto. till fru B. Lembke, f. Neess, Vasagatan 5 A, Göteborg.

FÖR en flicka ur godt hem, erfaren och kunnig i barns vård, finnes till instundande 24 april god, väl aflönad plats i liten fam. i Göteborg. Den sökande som städe kan påräkna ett vänligt bemötande, bör vara barnkär, renlig, ordentlig, kunnig i sömnad samt häst äfven vara erfaren i sjukvård. Hennes åligganden äro att handhafa 2 snälla barn (öfver tre år) samt att vara behjälplig med sömnad och ej vara oovillig om andra små tjänster ibland skulle krävas af henne. Svar märkt »God plats 1908», åtföljdt af rek. och foto. torde vara insändt till Postkontoret, Viktoriastr. Göteborg, före den 15 febr. och innan denna datum kan intet svar påräknas.

Barnjungfru,

frisk, ordentlig och barnkär erhåller god plats i köpmansfam. med 3 barn i ålder 9—7 och 2 år, om svar jämte upplysn. om ålder, rek., löneanspråk och om möjligt foto. sändes till »972», postkontoret Vasagatan, Göteborg.

la sköterskeplatsen

vid Hudiksvalls lasarettets upptagningsanstalt för sinnessjuka ledig. Tillträdes senast den 8 april 1908. 8 manliga, 8 kvinnliga patienter. Personal: en 1:a sköterska, en sjukvårdare, ett kvinnl. biträde. Lön 450 kr., eget rum, en månads semester, fritt vivre, tjänstdräkt, tre mån. uppsägningstid. Fordringar: vana vid sinnessjukvård och kvinnligt arbete. Ansökan med betyg och foto. insändes till lasarettsläkaren snarast möjligt senast 1 mars.

PLATSSÖKANDE

FLICKA, som genomgått 8-klassig flickskola önskar nu genast plats i familj för att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen och musik. Svar till »19 år», Tärnsjö p. r.

BÄTTRÉ flicka, som genomgått hushållsskola önskar plats i familj, är äfven kunnig i handarbete, väfning, enkla klädsömnad m. m. Svar till »1908 E. B.», Bollnäs p. r.

MEDELÅLDERS fruntimmer, som i flera år innehåft lärarinnebefattningen vid större hushållsskola, söker plats till den 1:sta juli att förestå mindre familjs eller ånkemans hem. Svar till »Karina», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

NITTIÖSEX (96) % af befolkningen såväl barn som vuxna lida af tandröta. Orsaken till detta sorgliga förhållande är i de flesta fall: **FÖRSUMMAD** skötsel af tanderna från tidigaste barndomen!

Använd därför redan från barndomen

BÄTTRÉ, huslig och praktisk flicka önskar plats i äldre mindre familj, häst på landet, där jungfru finnes. Kunnig i matl., bakn., handarbete samt i allt hvad till ett bättre hems skötande hörer. Svar till »Familjemedlem», Djurs-holm.

30-ÅRS FLICKA önskar plats i bättre hem, häst på landet, som husmoders hjälp eller att på egen hand förestå hemmet. Den sökande är fullt kunnig i finare och enklare matlagning, handarbete och sömnad. Vill anses som familjemedlem. Svar före den 15 febr. märkt »L. H.», Flen p. r.

24-ÅRIG FLICKA, som genomgår fullständig kurs i sjukgymnastik och massage (äfven ansiktsmassage) önskar plats att medfölja utomlands eller till badort. Språkkunnig. Kunnig i sömnad. Frisk, stark och med glatt lynne. Svar till »Våren 1908», Iduns exp.

FÖR bildad flicka af god familj, samvetsgrann, arbetsam, med godt och behagligt sätt och besjälad af upprigtig önskan att bli till nytta i världen, sökes lämplig plats i andras hem. Häst som värinna i mindre familj, där barn finnes och husmor saknas, eller också som sällskap och hjälp åt god och vänlig husmor. Den sökande har från barndomen varit van att verksamt deltaga i hemmets skötsel och dessutom genomgått kortare kurs i hushållsskola. Kunnig i handarbeten. Har mycket god hand med barn. Prima ref. Vidare upplysningar genom korrespondens med fru Drangel, Herrstorp & Emarp.

24-ÅRIG FLICKA med vana i väfnad (konstväfnad och enklare), handarbeten och skrifföromål, önskar plats. Svar till »E. H. 1908», Iduns exp.

DEUTSCHE Erzieherin, ev. sucht Stellung. Familiensanschluss. Südschwedische Stadt bevoorzugt. Offerten an Frida Busse, Lichtenwade, Berlin, Deutschland, Hilbertstr. 5.

Bildad flicka

önskar plats som sällskap och hjälp eller att sköta mindre hushåll. Svar till »Hemtrefnad», Gumælii Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

18-ÅRS FLICKA önskar plats i familj att gå husmoder tillhanda med i hemmet förekommande göromål. Har innehaft dylik plats och kan förete de bästa rekommendationer. Svar till »G.», Nyköping p. r.

UNG bättre flicka önskar plats i familj, som husmoders hjälp och sällskap. Van vid husliga sysslor och handarbete. Svar inom 8 dagar till »Plitig 19 år», Iduns exp., Sthlm.

EX. sjuksköterska söker plats nu genast i sjukvård eller som husmoder. Svar till »Januari», Iduns exp.

VÄRDINNEPLATS önskar 35 års fru, häst hos ånkeman, ungherre eller förestå brukshushåll. Frisk och arbetsam. Fullt kompetent i ett hems skötande. Bästa ref. Svar till »Pliktrogen», Iduns exp.

PLATS önskas af ung flicka hos häradshöfding eller häradsskrifvare, äfven villig deltaga något i husliga göromål. Svar tacksamt inom februari till »19 år», Vexjö p. r.

UNG förl. skånska önskar plats i god bildad fam. att mot fritt vivre deltaga i hushållsgöromål, särskildt matl. Svar till »April eller Maj», Norrköping p. r.

UTEX. sjuksköterska med goda betyg önskar plats på lasarett eller privat sjukvård nu genast. Svar till »System», Iduns exp.

EN ung, kristligt sinnad småskolelärlarinna med intresse för barn önskar plats i familj i Stockholm för att undervisa barn i småskolans ämnen samt vara behjälplig med barnens skötsel. Svar till »Småländska», Jönköping p. r.

HUSHÅLLSVAN, bättre flicka söker plats nu eller till våren, att förestå hem där husmoder saknas eller som hushållerska i familj. Goda betyg från praktisk skola. Svar märkt »23 år», Knifvingaryd.

STÄDNING af någon kontorslokal belägen å Norrmalm eller hos privat person sökes af medelålders fru. Ref. finnes. Svar märkt »Punktlig», Iduns exp.

SE HIT! Bildad, duglig 20-årig flicka söker plats i bättre familj, häst i Sthlm, som hjälp och sällskap. Har förut innehaft liknande plats hvarifrån goda betyg finnes. Ref. önskas och lämnas. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem Febr. 1908», Loverslund.

TVÄNNE enkla småländsflickor önska platser i ordentligt hem, till hjälp och nytta. Kunniga i handarbete. Lön önskas. Svar till »Skrifföromål 21», »Familjemedlem 24 år», Vimmerby p. r.

ENKEL flicka kunnig i matlagning, sömnad samt finare handarbeten önskar plats i bättre familj. Svar till »1908», Vimmerby p. r.

Värdinneplats

i bildadt hem, sökes af yngre dam. Frisk, anspråkslös, glad, praktisk och barnkär. Kunnig i matlagning och ett hems skötande. Ref. finnes. Svar till »Praktisk», Iduns exp. f. v. b.

JEUNE fille de la Suisse française, de bonne tam. prot., parlant couramment le français et l'allemand, cherche place comme dame de compagnie, auprès d'une dame ou d'une jeune fille. S'adresser à Fru Lotten Törnqvist, Östhammar.

EN bättre flicka som genomgått 3 mån. skolkökskurs och innehaft dylik plats, men på grund af dödsfall därifrån ledig, önskar plats i bättre familj där jungfru finnes, att förestå mindre hushåll eller att vara husmor behjälplig. Små pretentioner, vänligt bemötande hufvudsak. Svar till »F.», Bredåkra p. r.

PRÄSTDOTTER, kunnig i enkel matl., bakn. och öfriga husliga göromål önskar plats i god fam. Svar till »Villig 22 år», Järntorget postkontor, Göteborg.

EXAM. kv. sjukgymnast önskar komma i bildadt godt hem, häst å större herrgård i lilligt samhälle, för att lära hushåll, event. mot massagebehandling. Bästa ref. Svar till »Gymnast», Iduns exp.

UNG gotländska önskar att mot fritt vivre få komma i familj för att lära och utbilda sig i ett hems skötande. Har förut deltagit i husliga göromål. Svar till »Familjemedlem», Klintehamn p. r.

PLATS som hushållsfröken önskas af 21-årig bättre flicka med betyg från hushållsskola samt förut innehaft platser. Svar till »Pålitlig», Rante.

UNG flicka, som genomgått 8-kl. läroverk önskar plats som hjälp och sällskap i bättre familj. Svar till »Familjemedlem 1908», Jönköping p. r.

UNG dam af officersfamilj som genomgått hushållsskola önskar nu genast anställning i liten familj att utföra tjänarinnas syssla, äfven utan jungfrubiträde. Pretentioner: En vanlig jungfrulön, eget rum och det bemötande som hennes stånd kräfer. Svar till »Duglig och arbetsam», Halmstad p. r.

KLÄDNINGSSÖMMERSKA önskar komma till herrgård eller annan plats där sömnad finnes för ett par månader. Svar till »C. O.», Iduns exp.

SLOJDLÄRARINNEPLATS önskas af van lärarinna, som med höga betyg genomgått Handarbetets Vänner, en värlärlarinnekurs samt Palmgrenska samskolans slöjdlärlarinnekurs, är dessutom kunnig i trädsnideri, knyppling och glödrättning. Svar inom 14 dagar till »Slöjdlärlarinna», Norrköping p. r.

Värdinneplats

önskas af därtill kompetent person, i stad eller på landet. Fina referenser! Svar märkt »Vanhusmoder», Iduns exp., Stockholm.

I HEMTREFLIG prästgård på landet finnes tillfälle till billigt och god inackordering. Äfven kunna ett par unga flickor få lära hushåll och ett hems skötande. Svar till »Fridfullt hem», Iduns exp.

INACKORDERING. Trenne unga flickor kunna få insiktsrik ledning uti hushållsgöromål och konstväfnad, hos liten familj i södra Småland nu genast, pris pr månad 55 kr. Ej bröstklena. »Till nytta och nöje», Iduns exp.

INACKORDERING i Stockholm med tillfälle till öfning i franska och engelska. Fru M. Hüttling, Storgatan 7. Allm. tel. 23443.

I större prästgård nära järnv. och hamn mottagas flickor för konfirmationsundervisning nu. Lektioner i språk och musik kunna erhållas. Äfven hushållslever mottagas. Svar till »Vänligt angenämt hem», Iduns exp.

Rutinerad dam eller herre.

En väl upparbetad manufaktur- och konfektionsaffär, med stor, solid kundrek., lovs nu genast på förmånliga villkor få öfvertagas. Belägen som den är i en af södra Sveriges liffigaste städer kan den, om den kommer i goda händer, gifva mycket god framtid. Svar »25,000», Iduns exp.

"Gunnel". En gammal historia

af Gabrielle Ringertz.

EN GAMMAL historia, ofta genomlefvad och ännu oftare nedskrifven, är det den själfulla författarinnan här berättat. Den är karaktäristisk för hennes kända utsökta stilkonst och hennes förmåga att ge en stämning stark och obruten.

GUNBORG, GUNNEL kallad, var af god börd, fast hennes föräldrar dött i stor fattigdom.

Bokliga kunskaper hade hon haft föga tillfälle att inhämta, men hade däremot flitigt fått uppöfva den musikaliska gåfva hon fått i arf efter sin mor.

Då hon vid sjutton års ålder stod ensam i världen, skylldes hon denna gåfva och några förnäma anförvantes förord förmänen att bli antagen såsom guvernant i en förmögen skånsk landtjunkares hem.

Hennes nye husbonde var en mycket ful man, men blid och trofast till sinnet. Han ägde två halfvuxna döttrar, hvilka båda ärfvade sin afdöda mors stridiga lynne.

När hvarken stränghet eller ömhet hjälpt Bengt Skotte att omdana barnen till bättre samklang med hans eget skaplynne, fick han den ingifvelsen — ty han var en enkel man — att musik, som alltid stämde honom själf till vackra tankar och goda beslut, skulle utöfva sitt inflytande på hans döttrar.

Snart därefter drogo en stor, blank flygel och Gunborg samtidigt in på Rya gård.

Om det också inte lyckades Gunnel att omdana sina båda adepter, så antog dock lifvet på herrgården i och med hennes ankomst så småningom en ljusare och varmare prägel. Ty hon var anspråkslös och god, och i hennes själ brann en äkta konstens låga, om den än var flämtande och blek.

Så stort insteg hade hon efter två år vunnit i barnens hjärtan, att de utan bitterhet mottogo underrättelsen om, att Gunnel under det lugna herrgårdslifvets aftnar spelat sig så djupt in i deras fars hjärta, att han bedt henne bli hans maka och att hon gifvit honom sitt ja-ord.

Detta ja-ord gaf hon honom icke af kärlek. Hon hade ännu aldrig pröfvat sitt eget väsens kraft att älska. Ingen hade heller sökt inbilla henne, att den gåfva hon bjöd, då hon skänkte sig själf, kunde vara af något större värde. Icke heller hade äfventyrslystnaden ens i inbillningen drifvit henne ut ur det tama lif hon förnöjd och tacksam lefde.

Hon lade lugnt sin hand i sin blifvande makes och såg med oskyldiga och oerfarna ögon upp mot hans väderbitna ansikte, som hon lärt att tacksamt hålla af.

Icke aningen af ett tvifvel uppstod i hennes själ om, att det för henne skulle kunna möta någon svårighet att till sin sista suck förbli honom en älskande och trofast maka.

Och åren gled o sakta hän. Gunnels hjärta sof alltjämt. Sin make hade hon icke födt några barn. Detta var honom en källa till verklig sorg, ty han älskade sin hustru af hela sin trofasta själ. Och mannens kärlek kräfvade barnet af den älskade. Med barnet börjar ett nytt skede, mänskligare, vackrare måhända, om än mindre strålande af personliga lyckoförnimmelser, och naturen drifver oss, ofta utan att vi ana det, att genomleva alla kärlekens utvecklingsgrader.

Den obestämda, tunga trånad, som ibland band Gunnels fötter i de husliga vandringarna upp och ner för hemmets trappor eller kom hennes händer att drömmande hvila på flygelns tangenter, tillskref hon själf obetingadt och utan att grubbla däröfver den längtan hon trodde sig hysa efter ett barn.

Som seden är på landet, räknades grannskap både vidt och bredt, och öfverallt på gårdarna hade fru Gunnel hjärtligt, om än här och hvar med en smula nedlåtande vänlighet, blifvit upptagen i det allmänna umgänget. Hennes musikaliska begåfning gjorde henne till en alltid gärna sedd gäst; och anspråkslös som hon var och omedveten om sin gåfvas gedigna halt, spelade hon lika villigt till landt- ungdomens klumpiga dans, som hon tålligt ackompanjerade traktens sångare vid deras mer eller mindre njutbara prestationer.

Den af alla granngårdarna dit fru Gunnel helst for, var den mest aflägsna af dem alla.

Endast få gånger hade hon gästade den högdalige herrn till Boarp och hans fru, men hennes tankar dvaldes oftare än hon själf på det präktiga säteriet.

Inte var det den stora gårdens välmåga, som drog hennes håg, inte heller de sköna gemakens dyrbara inredning eller den högdragna fruns sällskap. Snarare en känsla af att Boarps gård var den enda plats inom hennes räckhåll, dit svallvågor från ett aflägsset, okänt, men i inbillningen rikt och lockande lif nådde fram.

De gånger hon varit där, hade hon suttit till bords med kvinnor i kostbara, djupt urringade klädningar och håret ordnadt efter sista modet och med män af en typ hon aldrig annars såg och hvilka i sin sällskapsdräkt rörde sig lika ledigt, som om de burit den till hvardags. Mycket i öfrigt tydde också på, att den festliga måltiden med rosenskiftande champagne i glas af spröd kristall och utsökta rätter för alla, utom för Gunnel, var hvardags, så lugnt blickade allas ögon, så behagligt dämpadt klingade röster och skratt.

Att sitta där var att upplefva sagan själf, och fru Gunnel var till hjärtat ett barn och älskade både sagor och äfventyr.

Men det var inte endast feststämningen bland doftande blommor och strålande ljus, som betog henne. Då hennes blickar gled o utefter det långa bländhvita bordets sidor från gäst till gäst, hade hon i all sin landtliga ovetenhet dock snart lärt sig urskilja en särskild typ af män och kvinnor.

De buro samma festliga dräkt som de öfriga, men de buro den annorlunda — med ett behag, som på en gång var mer sinnligt och mer förändligadt. De fängslade Gunnel så, att hennes blick icke förmådde glida vidare. De voro icke endast — liksom de öfriga — vackert staffage i sagans äfventyr. De voro något annat, något mer. Men hvad?

Hon kände, att hvad de voro, det voro de af hela sin själ, det voro de våldsamt, och hennes hjärta klappade emot dem i orolig, ojämn takt.

Och med den skarpsynthet, som varm känsla skänker, urskilde hon snart den ena dallrande spindeltråden efter den andra i det underliga nät, som spänns mellan själar och hvilka ibland bära som starka broar från frände till frände, ibland brista som glas, ibland sväfva i oviss- het, tänjas, slakna eller snärja. Och hon lärde sig förstå, att från sagans staffage-figurer brusto nästan alltid trådarna, då de spändes ut till dessa hennes känslas utkorade, men icke så mellan henne och dem.

Och hvad kunde hon inte allt plocka samman för omaka och underliga ting, som bjödos dem i form af hyllning! Mycket fjäs och smil, krypande beundran, nedlåtande, förtäckt förakt, ironisk kritik öfver bagateller i klädsel och i uppträdande.

Med dem talades också ett säreget språk och om säregna ämnen. Det var för det mesta en af de vackra kvinnliga staffage-figurerna, som bragte dessa ämnen på tal med en tindr- ande blick i ögat och i rösten en ödmjuk vädjan till någon af Gunnels utkorade.

Trögt och en smula ovilligt vände de stora, hvita skjortbrösten sig bort från hvarandra. Jargongen om vackra kvinnor, om hästar och politik tystnade så småningom, medan det nya uppslaget samlade alla omkring sig.

Gunnel lyssnade med sänkta ögonlock, under det hon skalade en doftande mandarin eller lekte med en hjärtgrön drufva. Och hvad hon hörde om skön konst, om böcker, om musik, om store mäns tankar och verk där ute i den främmande världen, det gömde hon djupt i sin själ, som skatter att lefva på.

Drömmande reste hon sig sedan upp från bordet och lade handen på sin kavaljers arm. Förhängen drogos åt sidan och bankettsalens strålande belysning förtonade i förmakens svala halfdunkel.

Då brukade Gunnel uppsöka en ensam vrå och drömma vidare, till dess ett anslag på pianots tangenter väckte henne till en vibre- rande lycksalighet. Ty nu skulle hon för en kort stund få lefva i tonernas rike, dit hon, lika visst som sant, hörde hemma, om hon än blott var en stackars förskjuten, som ödmjukt fick lefva sitt lif utanför dess slutna portar. — —

Sådana voro de minnen fru Gunnel hemfört från sina besök på Boarp och som en gyllene tråd i grå vadmal hade de väft sig in i hennes sträfsamma hvardagslif, där hon endast var den fule, gode landtjunkarens make.

Hur gammal än fru Gunnel kunde bli, skulle hon aldrig glömma den daggriska julimorgon, då hennes man trädde in till henne i väfkam- maren med ett bref i handen.

Han stod tyst en stund vid det öppna fön- stret, som hans vana var, tankspridd tummande på en väfskyttel, till dess den outtalade frågan i hans hustrus ögon väckte honom ur hans drömmeri.

— Vi äro bjudna till Boarp, Gunnel. Där är en lysande samling i år, och dit väntas en framstående konstnär och tonsättare. Man känner din kärlek till musik. Därför, helt visst, är du bjuden — icke på en kort fest — utan att där tillbringa två hela veckor.

— Och du, Bengt? kom Gunnels darrande fråga. Han smålog godmodigt.

— Visserligen är jag af artighet också bju- den, men när såg du en landtbrukare fara från sin gård i skördetiden för att lyssna till spel och sång och tala om ting, som äro honom främmande som månen!

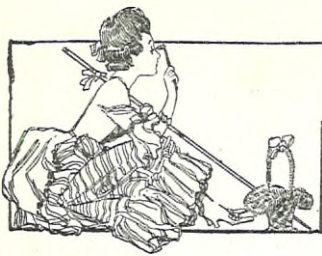
Och då han trodde sig urskilja förstämning i sin hustrus blick och rädd, att hon skulle tro, att han tänkte förklenande tankar om det hon älskade högst, tillade han med hjärtligt tonfall: — Res du, min älskade. Det är dig väl unnadt. Tio dagar har du på dig att bli färdig. Vacker är du nog, Gunnel, men väl anspråkslös till ditt uppträdande i hvardagslag. Gör dig nu inga betänkligheter. Inte ofta under dessa år har du anlitat min börs för fina kläder och grannlåt. Den står dig därför i dag hjärtligen till buds.

Fru Gunnel gaf sin man en tacksam, drö- jande blick.

— Du vet, jag bär alltid en enkel, vit klädning till helg och vid festliga lag. Är den icke fin nog nu? Eller — hon tvekade rod- nande, skulle jag låta förfärdiga den hvita sidenbrokad du förde med dig hem åt mig från din utländska resa? Den syntes mig alltför dyrbar för vårt enkla lif. Jag sparade den till en af dina döttrars bröllop.

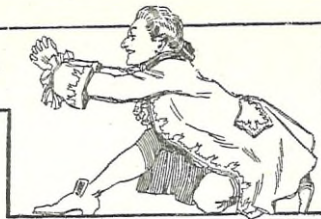
— Den fest du reser till är din fest — så rätt efter ditt sinne. Hvarför skulle du då inte bära den klädning, jag skänkt dig till din egen glädje?

(Forts.)

SEGERPALMEN.

Skådespel i fyra akter af
Hilma Söderberg.

Prisbelönt vid Iduns dramatiska pristäffling.

(Forts.)

Thomas. Är det kanske det som fört er samman?

Suzanne. Han fångslar. Gränslöst.

Thomas. Du förklarar bara ena partens intresse.

Suzanne. Ja... han tycker kanske att jag är ung och söt. Det finns ju många kloka män, som fastna bara för det.

(Fru Wærnhagen kommer in från tamburen).

Suzanne (går emot henne). Tjänare, farmor. Du har låtit vänta på dig.

Fru Wærnhagen. Kära barn — jag har hlifvit hindrad. God dag, Thomas! Min kära, kära gosse... (kramar hans händer).

Thomas. Hur är det med dig i dag? Du ser ju kry ut.

Fru Wærnhagen. Visst är jag kry. Hvem har tid att vara sjuk då du är i Stockholm. Jag tror du har blifvit solbränd.

Suzanne. Promenader till Grindstugan, farmor. Med små söta studentskor.

Fru Wærnhagen. Jag unnar dig allt godt, Thomas! Äfven det!

Thomas. Tack. Men jag har i alla fall inte sett röken af de där promenaderna. Du skall naturligtvis ta af dig. (Hjälper henne af med kappan.)

Fru Wærnhagen. Det är inte min mening att stanna så länge. Du kommer ju hem till mig och äter middag i dag?

Thomas (på väg ut med kappan). Ja tack.

Suzanne. Bara Thomas?

Fru Wærnhagen. Kom hit unge! (Tar hennes hufvud mellan händerna och kysser henne på pannan.)

Suzanne. Du bjuder väl hela familjen?

Fru Wærnhagen (sätter sig). Absolut inte. Bara ni två.

Suzanne (medlidsamt). Har du så knappt med maten

Fru Wærnhagen. Rätt. Den räcker bara åt oss tre. — Och en till. Om du gissar hvilken, skall du få en slant.

Suzanne (hviskar i örat på farmodern).

Fru Wærnhagen (till Thomas, som kommit in och satt sig). Den är något till svår hon!

Suzanne. Guldtian, farmor.

Fru Wærnhagen. Guldtian! En tolfskilling på sin höjd.

Suzanne (förebrående). Väger du opp Beatrice Bendix med det!

Fru Wærnhagen (till Thomas). Hon är omöjlig. (Tar fram plånboken i handväskan. Räcker Suzanne några sedlar.) Månadsapanaget ingår i det där.

Thomas. Har du bjudit fröken Bendix på middag?

Fru Wærnhagen. Ja. Jag tyckte det var ganska lämpligt.

Suzanne (som räknat sedlarna och stoppat dem i sin portmonnä). Nu skickar jag i denna dag efter det historiska verket. Du vet det där engelska, som jag har talat om. De ha det ju inte ens på kungliga biblioteket. Millioner tack, farmor.

Fru Wærnhagen. Inga mera böcker, Suzanne! Du läser ju ihjäl dig.

Thomas. Har du inte nog med böcker härhemma.

Fru Wærnhagen. Och så får ju du ärfva mina sedan.

Suzanne. Tack, raring. Men det blir nog du som får ärfva mig.

Fru Wærnhagen. Lilla Suzanne...

(Ett ögonblicks tryckande tystnad.)

Thomas. Jag fick nyligen veta ett fall, som var lik ditt. Och den hade blifvit frisk.

Suzanne. Du är snäll, Thomas. Men det behöfs inte i det här fallet. Jag är så belåten ändå. För man mäter inte lif efter antalet år. — Vet du hvem som kommer hit, farmor?

Fru Wærnhagen. Nej.

Suzanne. Stefan Carleson. — Blir du inte glad?

Fru Wærnhagen. Jo, sannerligen! Den har jag önskat få fatt i mer än en gång.

(En jungfru kommer in och säger något till Suzanne, som följer med ut.)

Thomas. Blir det ingen annan än fröken Bendix?

Fru Wærnhagen. Det är väl alldeles tillräckligt. Jag och Suzanne — och hon och du! (Nickar med ett talande leende åt honom.)

Thomas (förvånad). Men farmor...

Fru Wærnhagen (blir också förvånad). Hvad är det?

Thomas. Hur har du räknat!

Fru Wærnhagen. Har jag inte räknat rätt?

Thomas. Nej. Du gör mig bara häpen.

Fru Wærnhagen. Men hon är ju ofantligt intresserad af dig. Kan tala om dig långa stunder. Hon och jag ha just inte gjort annat än talat om dig.

Thomas. Du räknar ändå fel, farmor. Har du aldrig hört henne tala om en annan?

Fru Wærnhagen (halft förskräckt). Men kära Thomas — skall du se glad ut, när du säger något sådant! Du är väl ändå...

Thomas. Föräskad, menar du.

Fru Wærnhagen (nickar).

Thomas. Kanske.

Fru Wærnhagen. Kanske! Jag trodde du var färdig att offra lifvet för henne.

Thomas. Det gör man väl knappast för en människa.

Fru Wærnhagen. För hvad då?

Thomas (visar mot en jordglob, som står på skrifbordet). Man kan se det här.

Fru Wærnhagen. Du är ung. Ett helt land kan inte ge dig hvad en kvinna kan ge.

Thomas. Det är inte därom det är fråga. Det är jag, som skall ge.

Fru Wærnhagen. Svärmare! Ja, ge du! Ingen kan välsigna din framtid mer än jag. Men du får upplefva hårda dagar.

Thomas. Nej. Det blir idel helgdagar.

Fru Wærnhagen. Min käre gosse... Nej, vi kom bort från ämnet. Tror du på splittring? Anser du dig inte kunna älska land och folk tillräckligt, om du älskar en kvinna?

Thomas. Jo.

Fru Wærnhagen. Nå, då är vi ju sams.

Thomas. Jag tror till och med att den senare kärleken stegrar den förra — ifall kvinnans namn är Beatrice Bendix. Du känner henne så litet, men tro mig, hennes värde för en man kan inte öfverskattas. Hennes like finns inte i landet.

Fru Wærnhagen. Nu går det rundt för mig. Är du kär i flickan? Var snäll och svara på det.

Thomas. Tycker du att hon skulle kasta bort sig åt mig!

Fru Wærnhagen. Kasta bort! Du har ju redan ett namn. Ett klart och rent och vackert namn.

Thomas. Men ett dvärganamn.

Fru Wærnhagen. Jag undrar hvilken tjugusex-åring har ett större. Politisk skriftställare, filosof, studentkårsordförande, filosofie doktor bara du får tid till det. Och dessutom respektabelt förmögen så snart jag dör. — Och när hon nu faktiskt är intresserad af dig... och du af henne...

Thomas. Det finns en annan — som står dig mycket nära — som också är intresserad af henne. Att du

förstått det ha vi ansett själfklart. Både Suzanne och jag.

Fru Wærnhagen (reser sig. Upprörd). Det är inte sant!

Thomas. Jo.

Fru Wærnhagen. Eugen! (Sätter sig.) Men jag har inte hört honom säga ett ord.

Thomas. Man talar inte om allting.

Fru Wærnhagen. Han som aldrig brytt sig om kvinnor.

Thomas. Han har kanske haft stora pretentioner.

Fru Wærnhagen (stiger upp och går på golvet). Jag är öfvervåldigad. Och jag tror glad också. Kan du förlåta mig. Men ser du — ingen förtjänar lyckan så som Eugen. Jo du. Men det är ändå skillnad. Han har gjort tillräckligt mycket för att få en belöning — nu. Du har tid att vänta.

Thomas. Nu förstå vi hvarann.

Fru Wærnhagen. Men hvarför har han inte friat? De träffas ju ibland.

Thomas. Han är nog inte initiativets man — annat än i politik.

Fru Wærnhagen. Två sådana människor! Ett idealäktenskap. Och jag som aldrig haft en tanke dit. Jag börjar bli gammal och slö märker jag — men jag är stolt öfver dig — du är ju inte ett spår egoistisk. Nutidens ungdom måtte vara underbar. Men du står visst ensam.

Thomas. Nej. Och i det här fallet har jag hämtat lärdomen från en annan. Vi är två som offra oss!

Fru Wærnhagen (ser frågande på honom).

Thomas. Eva von Arnold. Den Gud hon dyrkar heter Eugen Cassel. Men det hindrar henne inte ifrån, att anse sitt lufs mission vara att ställa fröken Bendix vid hans sida. — Du har nog rätt, farmor, nutidens ungdom är kanske inte så dålig.

Fru Wærnhagen (stannar sina steg. Ser forskande in i hans ögon). Thomas... det är i alla fall inte så helt med glädjen.

Thomas (gör ett svagt försök att le). Man är nog inte annat än en svag människa. Men jag vill vara glad. Och jag vet att den viljan representerar det bästa hos mig. (Reser sig och går fram och åter. Fru Wærnhagen sätter sig.)

Thomas. Jag vet att du drömmer många drömmar för min räkning.

Fru Wærnhagen (infaller). Inte bara jag.

Thomas (fortsätter). Själf drömmer jag inte så mycket. Jag vet hur ofullkomlig jag är. Min begåfning är inte sådan som du tror. Jag skall aldrig kunna höja mig öfver allt folket — så som du hoppas på. Jag får nöja mig med en anspråkslösare post. Men tillfällen att handla kommer ju ändå aldrig att saknas. (Anslår en skämtsam ton.) Det har ju visats mig redan... för detta är dock närapå en handling, farmor. Jag går ju frivilligt ur vägen — och inte bara det. Om du visste hvad jag arbetade för att Cassel skulle komma till Uppsala i förgår — då hon var där. — Jag skulle vilja falla på knä för honom... bara för att visa henne hur stor han är. (Sätter sig.) Fast det vet ju hon lika bra som jag.

(Suzanne kommer i dörren med Stefan Carleson.)

Suzanne. Var så god och stig in hit. Pappa kommer nog när som helst.

(Carleson hälsar på Thomas. Suzanne presenterar honom för farmodern.)

Fru Wærnhagen. Det var roligt att få göra herr Carlesons bekantskap.

Jungfrun (i dörren). Statsrådinnan frågar om fru Wærnhagen ville komma in i salongen ett ögonblick.

Fru Wærnhagen. Jaså. (Reser sig och går. Thomas gör sällskap.)

Suzanne (gör en handrörelse mot en stol. Sätter sig själf i ett soffhörn.) Har ni aldrig sett farmor förr?

Carleson (i det han slår sig ned på den anvisade platsen). Jo, många gånger.

Suzanne. Tycker ni inte att jag är lik henne?

Carleson. Jag vet inte.

Suzanne. Men betrakta mig uppmärksamt.

Carleson. Hvarför det?

Suzanne. För att ni skall få se likheten naturligtvis.

Carleson. Är det så nödvändigt?

Suzanne. Det skulle bereda mig glädje.

(Forts.)